

**JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
FILOZOFICKÁ FAKULTA
ÚSTAV ANGLISTIKY**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Na plechárně: Charakteristika komunity v díle Johna Steinbecka

Vedoucí práce: PhDr. Mariana Machová

Autor práce: Tereza Antošová

Studijní obor: Anglický jazyk a literatura – Francouzský jazyk a literatura

Ročník: 3.

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně s použitím uvedených pramenů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě Pedagogickou fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č.111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

České Budějovice, 5. května 2013

.....

Poděkování

Ráda bych vyjádřila poděkování PhDr. Marianě Machové, Ph.D. za vedení a odborné konzultace při zpracování této práce.

Obsah

Anotace.....	1
Abstract.....	2
Úvod.....	3
1. Představení komunity Na plechárně.....	4
1.1. Bydlení Na plechárně.....	7
1.2. Motiv přátelství.....	9
1.3. Význam pocitu svobody.....	11
1.4. Motiv oslav a alkohol.....	14
2. Role konkrétních postav.....	16
2.1. Mack.....	17
2.2. Ostatní chlapečci z Grandlehárnny.....	18
2.3. Doktor.....	19
2.4. Frankie.....	22
2.5. Li Čong.....	23
2.6. Malíř Henri.....	24
2.7. Dora Floodová.....	25
3. Záporné vlastnosti Macka a jeho mládenců	26
3.1. Ospravedlňování zločinu.....	28
4. Role žen v novele.....	30
5. Role prostředí v novele.....	32
6. Historický kontext díla.....	35
7. Reflexe osobnosti Johna Steinbecka v díle.....	37
8. Srovnání děl <i>Na plechárně</i> – <i>Pláň Tortilla</i>	41
Závěr.....	49
Resumé.....	51
Bibliografie.....	53

Anotace

klíčová slova: přátelství, pocit sounáležitosti, komunita, chudoba, svoboda

Práce si klade za cíl prozkoumat význam komunity a postavení jejích jednotlivých členů v díle *Na plechárně* amerického autora Johna Steinbecka. Zaměří se především na otázky přátelství a mezilidských vztahů ve výše zmíněném díle, dále na motiv svobody a její důležitost pro jednotlivé postavy, jakož i celou komunitu. Práce se rovněž bude soustředit na historický kontext díla a také na roli žen a ostatních obyvatel uličky Na plechárně. Podstatnou součástí práce je srovnání dvou Steinbeckových novel *Na plechárně* a *Pláň Tortilla*. Tato část hledá společné rysy, ale i rozdílnosti ve dvou výše zmíněných dílech.

Abstract

key words: friendship, fellow feeling, community, poverty, freedom

This piece of work is aimed at the community of *Cannery Row* by the American writer John Steinbeck and the roles of particular characters of the story. It concerns mainly the question of friendship and the relationships among the members of the community. Furthermore, it deals with the motive of freedom and its importance for both individual characters and the community as a whole. This work also considers the historical context, i.e. the period during which the novel was created, as well as the role of women and other characters in the story. In this writing a significant role plays also the comparison of the two novels by Steinbeck: *Tortilla Flat* and *Cannery Row*. This part is focused on the search for common features, as well as differences between these two novels.

Úvod

Úvodem lze říci, že hrdiny novely *Na plechárně* jsou především Mack a jeho mládenci. Jsou to osoby žijící na okraji společnosti v jihokaliifornském městečku Monterey, kde si užívají svobodného života ve společnosti přátel. Spojuje je podobný životní styl a vyznávání obdobných hodnot, z nichž nejdůležitější je přátelství. Mimo Macka a jeho chlapců se v příběhu objevují i další postavy, kupříkladu doktor, paní Dora nebo Li Čong, kteří rovněž tvoří nedílnou součást komunity Na plechárně.

Tato práce se snaží postihnout význam komunity Na plechárně a postavení jejích jednotlivých členů, přesněji řečeno Macka a jeho přátel: Hazela, Eddieho, Gaye, Hughieho a Jonese, ale bere v úvahu také ostatní obyvatele uličky Na plechárně, aby byla charakteristika Mackova spolku objektivní. Účelem této práce je určit příznačné rysy členů komunity s cílem charakterizovat role hrdinů a porozumět jejich smýšlení a jednání, přiblížit jejich životní filozofii a hodnoty.

Kromě postav práce pojednává také o prostředí, v němž se novela odehrává, dále zohledňuje historický kontext, v němž novela vznikala, a rovněž reflektuje osobnost Johna Steinbecka v tomto díle a vliv jeho života na konkrétní postavy. Podstatnou součástí práce je srovnání dvou Steinbeckových novel *Pláň Tortilla* a *Na plechárně*.

Práce se snaží určit hodnoty, které jsou pro Dannyho a jeho přátele nejdůležitější, zjistit, co je k těmto hodnotám vede, a vystihnout důsledky, jaké jejich počínání má. Primárním zdrojem při tvorbě této práce byl překlad díla *Pláň Tortilla* od profesora Martina Hilského, jehož překlad autorku nejen velice nadchl, ale také inspiroval.

1. Představení komunity Na plechárně

Členové komunity Na plechárně, tedy Mack a jeho chlapani, jsou autorem knihy vyobrazováni jako dobrosrdeční lidé, jejichž ušlechtilé úmysly, vzájemná pomoc a soucit s druhými jim pomáhají překonat horší časy. Hrdinové novely *Na plechárně* jsou převážně spokojeni a žijí si šťastně, k čemuž možná přispívá fakt, že jejich životní cíle nejsou přemrštěné. Ke spokojenosti Macka a jeho mládenců totiž stačí maličkosti, kterých si umějí vážit a radovat se z nich, což jim v jistém smyslu přináší nesmírnou svobodu. Mack a jeho přátelé netouží po materiálních hodnotách, na rozdíl od většiny tehdejší americké společnosti, čímž se od ní odlišují, a tím pádem i vzdalují. Nepotřebují k životu materiální jistoty, a tak se cítí blaženě, opatří-li si „starou tenisku“ a trochu jídla, o které se následně spravedlivě rozdělí. Na vrcholu blaha jsou tehdy, mají-li whisky a jeden druhého. Za své přestupky a drobné zločiny mohou být potrestáni pouze odnětím svobody, jelikož to je téměř jediné, co mají. Nevlastní nic hodnotného, co by mohlo být ukradeno, čímž jsou oproštěni od komerčního světa americké společnosti, a tak kromě svobody nemají o co přijít. Co se týče jejich pracovních návyků, ani v tomto ohledu se se zbytkem společnosti neshodují. Na druhou stranu by nebylo zcela správné o Mackovi a jeho přátelích tvrdit, že pracují pouze tehdy, když se jim zrovna chce. Práci si totiž hledají v momentě, kdy cítí potřebu peněz vzhledem k nějakému konkrétnímu cíli, například večírku pro doktora. To je jeden z důkazů, že jim záleží na dobru a blahu ostatních. Ačkoliv jsou tedy Mack a jeho mládenci pro mnohé obyčejnými povaleči, opilci a zloději, nelze jim upřít jejich upřímnost a ochotu pomáhat. Kromě toho, že žijí velmi podobným způsobem, jejich společným rysem je také to, jak jsou vnímáni okolním světem. Spojuje je totiž jejich vyloučení z okolní společnosti, z té společnosti, kam se neřadí, a která je odmítá. Všichni přátelé z Grandlehárně vedou život, jenž je běžným lidem vzdálený. Tento způsob života si však zvolili sami, a to především svým chováním, které je pro okolní společnost nepřijatelné. Je pravda, že společnost je nepřijímá, ale zdá se, že jim to nevadí, necítí, že by tím strádali. Z tohoto důvodu je poněkud zavádějící tvrdit, že byli ze společnosti vyloučeni, ale spíše se z ní vyloučili sami.

Je zajímavé podívat se na postavy novely *Na plechárně* z hlediska jejich cílů a představ o úspěchu. Po prozkoumání můžeme zjistit, že zatímco někteří obyvatelé touží po materiálním úspěchu, přesněji řečeno po penězích, jiní se spokojí se životem, který vedou, na nic si nestěžují a touha po penězích je nikam nežene. Příkladem takových postav je Mack a jeho spolek, malíř Henri, ale i doktor. Ti všichni nacházejí ve svých životech klid,

jsou vyrovnání. Trochu odlišný postoj zaujímá Li Čong, paní Dora Floodová, stejně tak jako některá děvčata pracující v jejím nevěstinci. Podobného smýšlení jsou ale i další osoby, například Joeyho otec, Horace Abeville nebo William, jejichž osudy jsou v novele zmíněny jen okrajově, protože se objevují pouze v rámci vedlejších zápletek. Ti všichni jsou v příběhu zobrazeni jako postavy, pro něž je důležitý úspěch, a ten měří penězi. V případě Li Čonga je ovšem otázka, zdali skutečně nějaké peníze má, vzhledem k tomu, že většina obyvatel Na plechárně má u tohoto obchodníka pouze dluhy, popřípadě své útraty platí žábami či skladem na rybí moučku.

Novela se zaměřuje na určitou skupinu lidí žijící ve stejném prostředí uličky Na plechárně, avšak s rozdílnými touhami, životními náhledy a cíli. Zdá se však, že i přes jejich rozdílnost panuje mezi obyvateli uličky Na plechárně po většinu času dobrá nálada a lidé si často vzájemně pomáhají. Jak se totiž ukáže, jejich společným cílem je udělat něco hezkého pro doktora a odvděčit se mu tak. Proto společně nachystají oslavu pro doktora, na kterém všem v uličce Na plechárně velice záleží. Drží pospolu a oslavenci předem nikdo nic nevyzradí. Lze říci, že přípravy této oslavy obyvatele komunity Na plechárně ještě více spojí.

K celkové charakteristice komunity Na plechárně přispívají také vedlejší zápletky, které s hlavním dějem přímo nesouvisí. Autor v nich představuje vedlejší postavy, jejichž příběhy jsou vloženy do hlavního děje. Osudy těchto osob sice zapadají do ústředního příběhu, ale zároveň se tyto postavy objeví jen v rámci konkrétní kapitoly, a ne opakovaně, na rozdíl od hlavních hrdinů. Tyto vedlejší kapitoly poskytují autorovi prostor pro zobrazování mnohdy krutých životních příběhů, aniž by tímto příliš ovlivnil idealizaci hlavních hrdinů, jejichž život je převážně bezstarostný. Díky těmto zápletkám také získáváme náhled z jiné perspektivy, jelikož autor popisuje i jiné postavy než ústřední. Rovněž je zachycen širší náhled do komunity, což slouží k objektivnějšímu vnímání celého příběhu. Díky těmto vloženým kapitolám příběh není úzce zaměřen pouze na spolek přátel a čtenář si tak může udělat obecnější představu o životě Na plechárně.

Vedlejší zápletky se odehrávají souběžně s hlavním dějem, který v podstatě spočívá ve snaze Macka a chlapců udělat pro doktora něco hezkého. Během toho, co sledujeme nejednoduchou cestu, která se Mack s přáteli snaží uspořádat večírek, a posléze ještě narozeninovou oslavu, do děje vstupují mezikapitoly. Převážně se jedná o tragické příběhy, jelikož tyto zápletky končí často i smrtí některé ze zúčastněných postav. Ve většině případů se v těchto vedlejších kapitolách objevuje násilí či sebevraždy, čímž je

zdůrazňován nelítostný svět. Zároveň tím také vyniká i kontrast mezi idealizovaným přátelstvím v Mackově spolku a krutou realitou.

S těmito vloženými příběhy se pojí motiv sebevražd, který je v novele poměrně častý, vezmeme-li v úvahu obsáhlost knihy. Hned ze začátku novely jsme svědky první ze sebevražd. Dluhy, které má Horace Abeville v Li Čongově hokynářství ho vedou k tomuto zoufalému činu, a tak převede svůj majetek, a sice sklad na rybí moučku, do vlastnictví Li Čonga. Tímto u něj smaže svůj dluh a nezatíží jím svou rodinu. Druhá sebevražda se týká zaměstnance Dořina podniku Williama, který si bodne nůž do srdce, pravděpodobně proto, že mu jeho život připadá zoufalý a propadá depresím. Dále je zmíněn také otec Joeyho, který se otrávil jedem na krysy, protože nemohl najít práci. Poslední vedlejší zápletkou je příhoda, v níž se doktor vydá sbírat chobotnice do La Jolly. Vše se odehrává podle jeho představ až do chvíle, než náhodou u břehu moře objeví mrtvolu mladé dívky. Tento objev ho rozruší natolik, že se již nezmůže na další sběr, ani na ohlášení nalezeného těla policii.

Autor nezobrazuje pouze idealizované hrdiny v podobě Macka a jeho mládenců, ale zaměřuje se rovněž na postavy s neblahým osudem, či v těžké životní situaci. Dále prostřednictvím vložených příběhů poukazuje Steinbeck na hodnoty, jež považuje za nesmyslné, a za kterými se žene moderní společnost – materialismus, majetek, touha po úspěchu. Autor tímto vyjadřuje svůj nesouhlas a kritiku tehdejších společenských poměrů. Obecně však platí, že v komunitě Na plechárně se žije spokojeně, jelikož cíle jednotlivých obyvatel nejsou přemrštěné a rovněž pro ně nejsou prvořadé hodnoty moderní americké společnosti. Společenství Na plechárně je společenství převážně spokojené, protože jeho členové se netouží stát nikým jiným, než kým doopravdy jsou.

1.1. Bydlení Na plechárně

Vzhledem k tomu, že se autor knihy do značné míry zabývá popisem příbytků jednotlivých postav, bylo by na místě zaměřit se také na to, v jakých podmínkách hrdinové žijí a co pro ně znamená domov. To nám poslouží k lepšímu pochopení jednotlivých členů komunity Na plechárně. Zajímavé například je, že některá obydlí jsou vyhrazena pouze jeho majiteli, jako například Henriho obytný člun, zatímco příbytek doktora funguje i pro veřejnost. O tom svědčí i fakt, že doktor svůj dům nikdy nezamykal, přestože se v něm nacházela i jeho laboratoř s poměrně drahým vybavením. K doktorovi tak přicházely nejrůznější návštěvy, ať už Henri, kterého na jeho člunu údajně vystrašil duch, nebo plachý chlapec Frankie, který se u doktora zdržoval více než doma. Výjimkou u doktora nebyly ani dámské návštěvy. V době přítomnosti žen pouští doktor skladby na svém fonografu, což je pro Mackův spolek neklamná známka toho, že doktor není sám. Jinými slovy, k doktorovi přicházejí ostatní obyvatelé uličky Na plechárně z nejrůznějších důvodů, ale nikdy nejsou odmítnuti či vyhnáni. V jeho domě je vítán každý.

Dále stojí za zmínku také fakt, že většina obyvatel uličky Na plechárně žije stísněně, například v člunu, rourách, či starém boileru, avšak není řečeno, že by si obyvatelé na tyto podmínky stěžovali. Většina obyvatel si totiž svůj příbytek přizpůsobí tak, aby jim vyhovoval a cítili se zde spokojeně. To je i příklad Macka a jeho mládenců. Ti dokážou proměnit zchátralou boudu, sloužící jako sklad na rybí moučku, v obydlí, jež honosně nazvou Grandlehárna. „*Grandlehárna nevznikla přes noc. Když se tam Mack, Hazel, Eddie, Hughie a Jones nastěhovali, pokládali ji sotva za něco víc než útočiště před větrem a deštěm, byla pouze místem, kam se uchýlovali, když všude jinde bylo zavřeno, anebo holdovali-li návštěvám tak nesmírně, že byli všude přijímáni s nadšením jen chabým a jaksí vyprahlým.*“¹ Postupně však Mack s přáteli tuto chatrč vybavili kradenými kusy nábytku a jiným zařízením. Jako postele zde například fungují křídou nakreslené obdélníky o rozměrech dva metry krát metr dvacet a v každém z nich je vepsané jméno. Později si však každý z chlapců opatří lůžka, lehátka, či celtovinu, čímž obydlí získá ještě větší pohodlí. Vrcholem se pak stanou kamna, která dotváří představu rodinného krbu. Přátelé jsou na svůj příbytek hrdí a náležitě se Grandlehárnou pyšní před každou návštěvou. Z chatrného přístřešku se tak stane domov, jehož obyvatelé pociťují teplo rodinného krbu.

---

¹ Steinbeck, 1979, s. 200.

Vládne zde přátelské prostředí. Určitý podíl na tomto útulném prostředí má také „stará teniska“ či jiné nápoje podobného druhu, díky nimž se Mack a jeho přátelé cítí příjemněji.

Mohli bychom najít souvislost mezi povahou postav a příbytkem, ve kterém žijí. Například doktor je člověk laskavý a vstřícný ke všem členům komunity. Jeho dům proto z nejrůznějších důvodů navštěvují různí obyvatelé Plechárny. Naproti tomu malíř Henri, či manželé Malloyovi obývají stísněný příbytek a návštěvy jsou u nich spíše vzácné. V případě Macka a jeho mládců zase můžeme zmínit vynalézavost těchto přátel, kteří přemění zchátralou boudu na parádní obydlí, jež honosně nazvou Grandlehárna.

1.2. Motiv přátelství

To, co Mackův spolek činí ještě pozoruhodnější, je přátelství mezi Mackem a jeho mládenci. Jednotlivé členy spojuje ryzí přátelství, které je mezi nimi velice ceněno a nevyrovná se mu žádné materiální bohatství. Přátelské pouto je v novele nesmírně silné. Zároveň je to jediná věc, kterou se hrdinové dobrovolně nechávají „svazovat“. Jejich upřímné přátelství by mohl chlapcům z Grandlehárny kde kdo mimo komunitu závidět. Tento obdivuhodný cit pramení především z toho, že jednomu na druhém skutečně záleží, neboť přátelé jsou pro hrdiny novely téměř to jediné, a tudíž nejdůležitější, co na světě mají. Autor také poukazuje na skutečnost, že nelze žít zcela bez společnosti. Člověk má přirozenou potřebu se o někoho starat, sdílet svoje zážitky, chránit druhé. V díle *Na plechárně* se rodinné vztahy řeší jen okrajově, o to víc zde proto vyniká důležitost přátelství. Ačkoliv přátelé z Dannyho komunity nejsou příbuzní, chovají se k sobě jako bratři. Bez přátel by se Mack a jeho chlapi cítili osamoceni a nebyli by tak silným spolkem, jaký dohromady utváří. Pospolitost a společenství hrají v tomto příběhu klíčovou roli. V pospolitosti Dannyho spolku totiž zároveň spočívá spása. Přátelé vědí, že lépe se daří, drží-li při sobě, o čemž se můžeme v průběhu románu mnohokrát přesvědčit. Je zde proto důležitý motiv sounáležitosti. Každá kapitola je v podstatě vystavěna na myšlence, jež klade důraz na sílu v jednotě. Autor zde vyzdvihuje myšlenku, že ve spolku dobrých přátel lze žít spokojeně a šťastně i v chudém prostředí zchátralé čtvrti. Můžeme si tak povšimnout motivu zobrazující „*biologický pohled na člověka, jakožto živočicha žijícího ve smečce.*“²

Nemají-li přátelé starou tenisku, whisky, či jiný alkohol, těší se alespoň ze společnosti ostatních, a o to víc si pak cení chvíli, kdy mohou společně popít, diskutovat, nebo se jinak veselit. Jinými slovy, někdy mají whisky, někdy i jídlo, ale vždy je zde potěšení, které přináší společnost přátel.

U přátel bychom však občas mohli zpozorovat i zjištěnost. Chlapci z Grandlehárny jsou totiž podezřele přátelští, sdílní a ochotní obzvláště v případech, kdy si mohou sami přilepšit nebo si k něčemu dopomoci. V takových situacích si u nich můžeme povšimnout dokonce vypočítavosti, kterou si lze v některých případech vysvětlovat i jako sobeckost. Tímto jednáním se přátelům podaří nejednou přesvědčit obchodníka Li Čonga k obchodům výhodným spíše pro Macka a jeho přátele, nežli pro samotného obchodníka. Na svoji

---

² „A biological view of man as a group animal.“ Levant 1979, s. xviii. Přeložila T. Antořová

stranu si tímto jednáním získají i hlídače při lovu žab. Je také ale pravda, že hlavním cílem takového počínání většinou není jejich vlastní užitek, ale spíše záměr konat dobrý skutek.

Motiv přátelství je jedním z nejpříznačnějších rysů pro Mackův spolek. Ačkoli hrdinové v příběhu žijí bez rodin, mají přátele. Z toho bychom mohli vyvodit, že nelze žít zcela bez závazků. V přátelství navíc spočívá síla Mackovy party. Steinbeck v novele *Na plechárně* vyjadřuje tak myšlenku, že člověk je součástí celku, který ho činí silnějším. Mack a jeho přátelé jsou dohromady jako celek mnohem vlivnější a schopnější, nehledě na to, že díky přátelům se každému členu komunity dostává větších výhod, jako například demižonů z baru La Ida.

1.3. Význam pocitu svobody

Charakteristickým znakem pro Macka a jeho mládence je touha po svobodě. Svoboda je jedna z hodnot, na které si ve svých životech nejvíce zakládají. Nebylo by tedy zcela správné odsuzovat spolek těchto přátel za to, že zavrhnou konvence, aniž bychom blíže poznali důvody, které je k tomuto životnímu přístupu vedou.

Je to především způsob smýšlení o svobodném životě, který hrdinům novely dovoluje izolovat se od okolního světa, jemuž vládne materialismus. Být svobodný v představách přátel z Grandlehárně neznamena být majetný. Následující dialog, jenž se odehrává mezi doktorem a jeho známým, nám pomáhá získat představu o životním přístupu a vlastnostech Macka a ostatních chlapců z Grandlehárně: „*Já si myslím, že jsou jako každý druhý, akorát nemají prachy.*“ *Mohli by je mít,* řekl doktor. *Mohli by si zničit život a vydělat si peníze. (...) Jenže příliš dobře vědí, jak se věci mají a nemíní se tím chtěním nechat polapit.*³ Úryvek tohoto rozhovoru dokládá postoj hrdinů k penězům a z něho plynoucí svobodu. Skutečně svobodní se Mack s mládenci cítí díky tomu, že se nenechávají ovlivňovat moderní dobou a civilizací. Hrdinové novely netouží zbohatnout, ba dokonce ani vůbec mít nějaké peníze. Mack ani chlapci *„neměřili svou radost množstvím prodaného zboží, neměřili hodnotu svého já výší bankovního konta ani svoje lásky podle toho, co stály.*“⁴ Pokud už se k nějakým penězům, či zboží dostanou, vše si mezi sebou následně spravedlivě rozdělí, což jim přináší pocit uspokojení, a jejich radost narůstá do ještě větší míry. Pokud se tedy přátelé náhodou ocitnou v situaci, kdy se jim do rukou dostane sebemenší finanční obnos, při nejbližší příležitosti jej utratí za demižon vína nebo lahev whisky a, zbyde-li, také za jídlo. Vše si mezi sebou spravedlivě rozdělí, což ještě umocňuje jejich radost.

Třebaže autor zobrazuje v novele protagonisty jako chudé osoby na okraji společnosti, čtenář s nimi přesto sympatizuje. Díky jejich vlastnostem vnímá členy Mackova spolku jako hrdiny, kteří navzdory svému postavení nejsou nikterak zoufalí. Ač obývají zchátralé montereyské předměstí a obvykle nemají peníze, vedou spokojený život. Jsou oproštěni od moderních vymožeností soudobé americké společnosti a mohou se tak soustředit na prosté věci, které kolem sebe mají, a užívat si je. Mack a jeho přátelé jsou hrdiny, jimž stačí k radosti málo. Dokážou si naopak cenit věcí velice prostých. Nepotřebují žádné vymoženosti, a už vůbec ne peníze k tomu, aby byli šťastní. Mack a

---

³ Steinbeck, cit. dílo, s. 276.

⁴ Tamtéž, s. 259.

jeho přátelé si dokážou hledět obyčejných věcí, které život přináší, věci, které nic nestojí, a radovat se z nich. Autor si nejspíše uvědomuje, že tyto vlastnosti jsou americkou společností podceňované, a proto je u svých hrdinů podporuje. „*Zatímco se lidé mohou strhat, protože znají jen ctižádost, nervozitu a hrabivost, oni berou život zlehka.*“⁵ Takový životní přístup přináší hrdinům novely svobodný život. Mohli bychom je sice pokládat za hrdiny bez ambicí, ale právě jejich spokojení se s málem jim pomáhá žít šťastně a poklidně. Proto se zdá, že hrdinové novely mají vše, co potřebují a nic jim nechybí. A když ano, svou vychytralostí a mazaností si to hravě obstarají.

Toto jednání přináší Mackovi a jeho mládencům svobodu, kterou běžný člověk se závazky — jakým je například zaměstnání — a z nich pramenící zodpovědnost, nemůže obyčejně prožívat. Svobodní se hrdinové cítí proto, že mohou dělat, co se jim líbí. Jednak nejsou svazováni povinnostmi, jelikož pravidelně nepracují, jednak nemají téměř žádný majetek, a tím pádem ani žádné závazky. Přátelé z Mackova spolku proto odmítají mít stálé zaměstnání, jelikož by se necítili svobodní, pokud by museli pracovat i jindy, než když se jim to právě hodí, nebo zrovna nutně potřebují sehnat jistý finanční obnos. A tak Mack a chlapci mohou podle libosti trávit své dny nicneděláním, a místo aby plytvali časem tak, že se budou snažit vydělávat si na živobytí, si raději užívají volného režimu, jak ostatně dosvědčuje následující ukázka: „*Vysedávají na rourách, opalují se a filozoficky rozprávějí o zajímavých a zcela nepodstatných záležitostech.*“⁶

Na druhou stranu se v novele objeví i několik situací, kdy ani pro hrdiny novely *Na plechárně* není zcela jednoduché zachovat si odstup od zbytku společnosti a nenechat se jí ovlivňovat. I členům komunity se občas nedaří zastávat odmítavý postoj vůči společnosti, a tak jsou ovlivněni jejími hodnotami, což může ohrozit jejich svobodný a prostý život. S tím souvisí například Frankieho snaha obdarovat doktora nejlepším dárkem. Frankie, byť je to teprve malý chlapec, se domnívá, že drahým dárkem si u doktora získá na oblíbenosti. Pravděpodobně se také chce předvést před ostatními. Snaží se proto předehnat snahy dalších přátel, kteří pro doktora rovněž chystají dárky. Frankie ukradne hodiny a bronzovou sošku v ceně pětasedmdesát dolarů, aby všem dokázal, že doktora zbožňuje. Jiným příkladem, kdy jsou členové komunity *Na plechárně* zasaženi materiálními hodnotami společnosti okolního světa, je i touha obyvatel po co možná nejdokonalejším vybavení jejich příbytků. Co na tom, že pan a paní Malloyovi žijí ve starém boileru, který

---

⁵ Steinbeck, cit. dílo, s. 276.

⁶ Tamtéž, s. 187.

byl vyřazen z konzervárny, a jehož výška manželům neumožňuje se v něm pohybovat vzpřímeně, ale po čtyřech. I tak paní Malloyová prahne po záclonách, ačkoliv jejich „dům“ nemá okna. Stejně tak touží Mack s mládenci proměnit starou boudu zvanou Grandlehárna na pohodlnou chatku, a tak si opatří matrace, plachty a židle, bez kterých by se s klidem obešli. Neváhají dokonce ani ujít vzdálenost sedmi kilometrů a vláčet se s půldruhého metráku vážícími kradenými kamny, což jim trvá celé tři dny. Kamna se ale následně stanou pýchou jejich chatrče. Někdy se zkrátka hrdinové nedokážou ubránit uspokojení, které plyne z materiálních statků, proti nimž se autor novely staví. Můžeme říci, že v těchto případech pronikají vlivy okolní společnosti do komunity. Hrdinům se však většinou daří těmto vlivům odolávat, udržet si odstup od společnosti, z níž se dobrovolně vyřadili a zastávat filozofii svobodného života.

I když sám Steinbeck uvádí, že *„osazenstvo uličky je složeno, jak bylo kdysi dávno kýmisi podotknuto, z kurev a pasáků, falešných hráčů a jiných prevítů“*⁷, přesto si obyvatelé uličky Na plechárně dokážou zachovat svoji svobodu a vlivy konzumní společnosti jsou jen minimální. Hrdinové svým chováním naznačují, že je lepší být chudý a šťastný, než ničit si život touhou po penězích. Mack a jeho mládenci se dokážou radovat z jednoduchých maličkostí, což jim přináší onu svobodu, kterou většina lidí konzumní společnosti často přehlíží, a v důsledku toho jí nepřikládá význam. Těmito vlastnostmi vybavil Steinbeck své hrdiny zřejmě proto, že je u tehdejší americké společnosti postrádal. Hlavní hrdinové novely tak vyznávají filozofii svobodného života, která má klíčovou roli při určování jejich povahy.

---

⁷ Steinbeck, cit. dílo, s. 175.

1.4. Motiv oslav a alkohol

S přátelstvím je v novele do určité míry spjata i konzumace alkoholu. Ať už se jedná o menší či větší oslavu nebo večírek, téměř vždy se při té příležitosti konzumuje nějaký alkohol. Ten má v příběhu význam v tom, že jeho účinky hrdiny a ostatní postavy v novele sblížují. Jednak je konzumace alkoholu pokládána za společenskou činnost, jednak si přátelé z Grandlehárně mezi sebou každý demižon či lahev whisky spravedlivě rozdělí, což posiluje jejich přátelské pouto. Na večírcích a oslavách navíc obvykle panuje dobrá nálada a zábava, což je možná důvod, proč Mack a mládenci tento druh společenské činnosti vyhledávají. Proto je slavení a s ním spjaté popíjení alkoholu motivem v novele velice častým.

Mezi menší oslavy lze zařadit například večeri, kterou si přátelé nachystají před tím, než se vydají sbírat žáby. Ačkoli si Mack s chlapci musí vystačit pouze s přejetým kohoutem, kterého následně uvaří na ohni s pár kousky kradené zeleniny, poslouží jim toto pohoštění velice dobře a všichni se v tu chvíli cítí nadmíru spokojeni. Další malá slavnost se koná o pár hodin později, a to když kapitán pozve Macka a ostatní k sobě domů, kde se všichni na lov žab posilní dobrou whisky. Součástí novely jsou i další posezení přátel v Grandlehárně, nebo svítí-li slunce, na rourách vedle hokynářství. A tak pokaždé, když se Eddiemu podaří propašovat nějaký ten demižon z baru, kde občas vypomáhá, konají se tyto malé přátelské události, které v novele ještě více posilují přátelské vztahy.

Některé z oslav mají zase za cíl někoho povzbudit. Kupříkladu tehdy, když Mack s chlapci přijmou pozvání hlídače na jeho farmu. Jeho žena je totiž neustále na cestách a hlídač se cítí osamělý. Chlapci s ním proto setrvávají déle, než měli v plánu. Všichni společně popijí kvalitní letitou whisky, kterou kapitán schovává pro zvláštní příležitosti, čímž příjemně završí svůj výlet. Jiným příkladem je případ doktora. Ten pro svou melancholičnost působí na ostatní obyvatele uličky Na plechárně osaměle, a tak přátelé mají snahu ho rozveselit a dělat mu společnost, což je další z důvodů, proč pro něj uspořádají dvě oslavy. Ačkoli je tedy většina pozornosti v příběhu soustředěna na dvě hlavní oslavy, ve skutečnosti jich novela obsahuje více, čímž tyto malé slavnosti získávají na významu.

Alkohol má v příběhu bezpochyby značný význam. O tom svědčí četnost scének, kdy přátelé sedí, těší se ze vzájemné společnosti a popíjejí oblíbenou whisky Old

Tennessee, která je „*široko daleko proslulá coby stará teniska a je k mání za pár šupů.*“⁸ Jinými slovy: život přátel v komunitě se z velké části točí kolem jejich společného popíjení staré tenisky a debatování v kruhu přátel. Pro Mackův klub je konzumace alkoholu příznačná. Pokud je Eddie zrovna v baru La Ida na záskok, mohou se ostatní přátelé těšit na speciální punč. Eddie totiž neváhá nedopítek z každé skleničky před umytím vylít do svého demižonu, který následně přináší do Grandlehárně a společně s přáteli se zde těší z pití jeho obsahu. Ať už stará teniska nebo jiný alkohol je totiž v komunitě obzvláště ceněn, možná i víc než jídlo, kterému, jak se zdá, není v příběhu přikládána taková pozornost. Pravděpodobně je to z toho důvodu, že popíjení alkoholu působí jako společenský prostředek. Přestože je v tomto příběhu whisky motivem velice častým, s největší pravděpodobností její konzumace Mackovu spolku neslouží jako prostředek, kterak uniknout z reality, či jen tak zabít čas. Vnímají ji totiž jako společenskou činnost a projev sounáležitosti právě proto, že se o ni ochotně dělí a užívají si jí společně. Lze tedy tvrdit, že konzumace alkoholu v tomto příběhu symbolizuje přátelství, pouto. Je také pozoruhodné si povšimnout, že alkohol se konzumuje ve větším množství, což má nevyhnutelně za následek značně povznesenou náladu hrdinů, jinými slovy: nelze u nich popřít jistou míru opilosti. Takové stavy opilosti přátelům často přinášejí komplikace, jež mnohdy vyústí v opravdové problémy. Alkohol tak v novele zapříčiní několik nesnází a nezáviděníhodných situací, v jejichž důsledku se dokonce jeden z přátel dostane do vězení. Také první oslava na počest doktora opět vlivem toho, že se Mack a mládenci opijí, skončí neúspěchem. Chlapci tak na nějaký čas ztratí Na plechárně svou oblíbenost za to, co doktorovi provedli. Navíc by se dalo tvrdit, že touha po alkoholu dělá z hrdinů otroky konzumní společnosti, nebo je k ní přinejmenším poutá.

I když má někdy konzumace alkoholu pro chlapce z Grandlehárně neblahé následky, je pro ně zároveň příznačná. Mackovu komunitu si lze bez whisky představit jen stěží. Popíjení alkoholu vnímají hrdinové jako druh společenské činnosti, která je sdružuje. Také proto si můžeme povšimnout ochoty při jeho sdílení. Večírky zase mají pro hrdiny kromě zábavy a možnosti popíjení přínos také v tom, že se díky uspořádání oslavy snaží někoho rozveselit či povzbudit, a celková spokojenost je tak na obou stranách. Jak oslavy, tak konzumace alkoholu jsou v příběhu motivem opakovaným a jednou z jejich nejdůležitějších funkcí je pravděpodobně prohlubování přátelských vztahů.

---

⁸ Steinbeck, cit. dílo, s. 178.

2. Role konkrétních postav

Tak jako mnoho postav figurujících v příběhu novely *Na plechárně*, se i hlavní hrdinové řadí mezi povaleče, pobudy a společností zavrhané existence, které již v životě ledacos zkazily. Žijí v uličce Na plechárně, v chudinské čtvrti městečka Monterey, kterou obývají i další osoby; mezi nimi například prostitutky, podivínský biolog nebo bizarní umělec. Obyvatelé Na plechárně ovšem tvoří společenství — komunitu, jejíž dobrosrdeční členové jsou si v mnohém podobní a vzájemně si pomáhají.

Díky přátelům se Mack a jeho mládenci necítí osaměle. Mohou společně sdílet radosti i starosti, stejně tak jako se spolehnout jeden na druhého. Občas jsou lenivější, ale vyzařuje z nich chuť do života. „*Mack s mládenci – to je sbírka ctností, blaženosti a krásy.*“⁹ Jejich oblíbenou činností je posezení a popíjení whisky ve společnosti ostatních přátel, čemuž se také nezřídka věnují. „*Vyznačují se sklonem k ležérnosti, rozjímání a družnosti, zatímco smysl pro čistotu, pořádek a spořádanost je jim jaksi cizí.*“¹⁰ Nezdráhají se ovšem pomáhat ostatním a v krajním případě jsou ochotni i pracovat.

---

⁹ Steinbeck, cit. dílo, s. 294.

¹⁰ Tamtéž, s. 238.

2.1. Mack

Mack a jeho přátelé jsou v uličce Na plechárně známí jako Mack a jeho mládenci. „*Mack byl stařešinou, vůdcem, rádcem a do jisté míry a vykořisťovatelem skupinky mužů, které spojovalo to, že neměli rodiny, peníze a že se jejich ctižádost omezovala na jídlo, pití a blažený život. Zatímco však většina ostatních lidí na své cestě za blažeností ke zkáze a zmožena únavou klesne před cílem, Mack a jeho přátelé hledali blaženost poklidně a pomaloučku, polehoučku si ji užívali.*“¹¹ Mack je pomyslnou „hlavou“ Grandlehárny, a to pravděpodobně díky své průbojnosti a výřečnosti. Je to také obvykle Mack, kdo přichází s nejrůznějšími plány a nápady, jež ostatní přátelé respektují a mnohdy i obdivují. Díky své vynalézavé povaze si Mack obvykle dokáže se vším hravě poradit a zařídit nejrůznější záležitosti ve svůj prospěch. „*Mack by podle mě moh bejt prezident Spojenejch států, kdyby mu vo to šlo.*“¹² nechá se slyšet Hazel. S pomocí svých mládců tak společně tvoří silný tým a zároveň jsou si zázemím, jelikož až na Gaye nikdo z přátel nežije se svou rodinou, pokud však vůbec nějakou má.

Někdy je až neuvěřitelné, co všechno se chlapcům podaří usmlouvat a vyjednat. Svou vychytralostí si Mack a jeho mládenci dokážou mnohé zajistit. Zdá se, že Mack zkrátka ví, na jakou strunu zabrnkat a umí využít příležitosti ve svůj prospěch. Nad naprostou většinou lidí obvykle vyzraje, ovšem jeden z mála, kdo Macka již dokázal prokouknout, je doktor. Ať už se to Mackovi líbí nebo ne, doktor zná jeho fínty a klíčky víc, než si Mack dokáže představit. To má za následek doktorovu ostražitost a obezřetnost při vyjednávání s Mackem, kvůli které se chlapcům z Grandlehárny občas jejich levárny nevydají.

---

¹¹ Steinbeck, cit. dílo, s. 181.

¹² Tamtéž, s. 234.

2.2. Ostatní chlapi z Grandlehárnny

Eddie je velice žádoucím obyvatelem Grandlehárnny. „Zaskakoval jako barman v podniku *La Ida*, když *Whitey*, tj. stálý barman, byl práce neschopen, což se dělo tak často, jak mu to jen mohlo projít.“¹³ Tyto záskoky vyhovovaly oběma stranám, jelikož Eddie si téměř pokaždé přišel na pár demižonů a *Whitey* zase dobře věděl, že Eddie nebude chtít zůstat natrvalo. V neposlední řadě byli s Eddieho záskoky spokojeni také ostatní přátelé z Grandlehárnny, jelikož pro ně z toho obvykle plynul nějaký ten demižon. Ten Eddie pečlivě plnil nedopitky slitými ze sklenic před tím, než každou sklenici vypláchl. Tyto výdobytky mu přinášejí jistá privilegia: „ostatní od něho ani nevyžadují pomoc při úklidu a *Hazel* mu jednou přepral čtyři páry ponožek.“¹⁴

Hazel je poněkud slabomyslnější v porovnání s ostatními obyvateli Grandlehárnny. „*Hazel* vyrostl, absolvoval čtyři roky školy a čtyři roky polepšovny, aniž by byl v kterékoliv z obou institucí něco pochytil. (...) Vyšel z polepšovny nepoznamenan zlomyslností, stejně tak jako ho nepoznamenaly zlomky a dělení.“¹⁵ Občas doprovází doktora na jeho výpravách a pomáhá mu sbírat mořské živočichy. Velice rád také poslouchá rozhovory, z nichž si všechno pamatuje, a jejichž tok podporuje kladením otázek. Často však nechápe, o čem je řeč. Když navíc není dostatečně pohotový, hovor nepokračuje, což se *Hazelovi* nelíbí, stejně tak jako když je nucen přemýšlet. Jinak je *Hazel* dobrým a příjemným společníkem.

Gay, další z *Mackova* spolku, s chlapi nebydlí od začátku příběhu, ale do Grandlehárnny přijde proto, jelikož ho vlastní žena mlátí. A protože „mlátit ženu pro *Gaye* nebylo nikdy zrovna povyražením“¹⁶, raději se od ní odstěhuje. *Gay* je nadaný mechanik a schopný montér, který zvládne opravit téměř vše, takže kdyby se náhodou rozhodl nechat se zaměstnat v místní konzervárně, kde často dochází k poruchám starých kotlů, zcela jistě by se pro něho našlo místo. Takový stálý přísun peněz by ale nebylo nic pro jeho dobrodružný život. Otázkou zůstává, kde se *Gay* této zručnosti při nejrůznějších opravách naučil. Sám žádné auto nevlastní a pravděpodobně ani nikdy nevlastnil, takže je záhadou, kde získal zkušenosti. Navíc žije v chudé čtvrti, kde mnoho lidí automobil ani jiné vymoženosti nevlastní.

---

¹³ Steinbeck, cit. dílo, s. 202.

¹⁴ Tamtéž, s. 203.

¹⁵ Tamtéž, s. 195.

¹⁶ Tamtéž, s. 197.

2.3. Doktor

V novele se neuvádí jeho pravé jméno, ale každý mu říká prostě doktor, a to i přesto, že spíše než doktor je to biolog zabývající se sběrem a výzkumem mořských živočichů. Je pomyslným patronem a dobrodincem komunity Na plechárně, a tak ho se svými problémy vyhledává mnoho lidí, kteří si k němu chodí pro radu v nejrůznějších záležitostech. „*Na doktora můžete přijít s kdekjakým blábolem a on vám ho promění v nějakou tu moudrost.*“¹⁷ Mnoho obyvatel u doktora hledá útočiště. Navštíví ho malíř Henri, který se po rozchodu s ženou opije, a když obřadně holduje truchlení, vyděsí ho výjev v kabině jeho člunu — pravděpodobně duch. Požádat doktora o radu přijde i Mack, když onemocní jeho štěně. Mimo to doktor poskytuje pomoc mnoha nemocným lidem během epidemie chřipky, která Na plechárně vypukne a celé město onemocní. Přestože doktor není skutečným doktorem v pravém slova smyslu, je to právě on, kdo se o obyvatele nejvíce stará a nemá ani čas se pořádně vyspat a najíst.

Ačkoli by se mohlo zdát, že pro své vlastnosti, vědomosti a svou inteligencí do zbytku komunity dost dobře nezapadá, pravda je, že tvoří její nedílnou součást. To potvrzuje i následující ukázka: „*Jak léta ubíhala, zapustil doktor v uličce Na plechárně kořeny víc, než by si kdo pomyslel.*“¹⁸ Obývá Západní biologický ústav, jehož součástí je doktorův dům a také laboratoř. Přestože je to laboratoř poměrně draze vybavená a obyvatelé Plechárny jsou osoby vesměs chudé a nemajetné, ústav doktor nikdy nezamyká. Dokonce ani tehdy, když vyráží na sběr chobotnic do vzdálené La Jolly nebo jiných koutů kalifornského pobřeží, kam se vydává sbírat hvězdice, medúzy a podobné mořské tvory. Tyto živočichy posléze buď sám zkoumá, nebo je různými způsoby konzervuje a dál rozesílá jiným laboratořím.

Doktor je pravděpodobně nejchytřejším mužem uličky Na plechárně. Chce vědět od všeho něco. Je považován za intelektuála, jeví se jako nejzodpovědnější obyvatel celé komunity. Tento spořádaný muž s melancholickými sklony je pro ostatní obyvatele zdrojem kultury a pomáhá tak vzdělávat ostatní členy komunity. Mimo to, všem ochotně pomáhá. Děvčatům z podniku paní Dory pouští hudbu na svém fonografu, předčítá malíři Henrimu a Li Čonga obohatil o literární zážitky četbou Li Pa. Doktor totiž miluje vážnou hudbu, která v něm vyvolává různé pocity a dojmy.

---

¹⁷ Steinbeck, cit. dílo, s. 193.

¹⁸ Tamtéž.

Doktor je velice citlivý, což se patrně nejlépe projeví, když na své výpravě do La Jolly odhalí na moře mrtvolu dívky. Její tvář se mu vryje do paměti. Tento zážitek ho možná traumatizoval. Doktor je tak zděšen, že ani není schopen oznámit nález na policii.

Občas si domů přivede nějakou dívku, což Mack s mládenci pozná podle toho, že se z jeho fonografu dlouho do noci ozývá vážná hudba. Jeho románky ovšem nenabývají trvalejší ráz. Autor však nezmiňuje, že by tato skutečnost doktora nějak trápila. Naopak doktor spíše vzbuzuje pocit, že má sklony k záletnictví. Možná, že je to však právě jeho melancholie, co mu zabraňuje navazovat bližší a pevnější vztahy, a to nejen s děvčaty. Ačkoli si doktora ostatní obyvatelé váží, respektují ho a mají ho rádi, doktor působí osaměle a máme pocit, že ve skrytu duše je smutný. Zároveň je ale poměrně odtahitý a často má melancholické nálady. *„Přes svou povahu a své přátele byl doktor osamělým člověkem. Vždycky se tak nějak držel stranou.“*¹⁹ Zdá se být osamělým článkem komunity Na plechárně. Takto je ostatními obyvateli vnímán možná proto, že bydlí sám. Na druhou stranu u postavy doktora nikdy nezaznamenáme, že by si stěžoval na svůj život. To lze vysvětlit dvěma způsoby. Buď je doktor osoba tak uzavřená, že takové pocity nesdílí, i když je třeba cítí. Nechává si zkrátka svoje vnitřní pocity pro sebe. Druhá možnost je, že doktor se cítí spokojen a takový způsob života mu vyhovuje, takže není důvod, proč by si stěžoval. Možná, že ostatním připadá osamělý jen proto, že je samotář. Přestože doktor tráví spoustu času sám, v novele se objevuje nemalý počet situací, během nichž doktor například hostí sešlost svých přátel, popíjí pivo se svým přítelem Richardem Frostem, nemluvě o závěrečné oslavě, jež se koná v jeho domě, a které se účastní bezmála celá Plechárna. Společnost doktorovi často dělá i jedenáctiletý chlapec Frankie, který v jeho domě a laboratoři nachází útočiště. Po tom, co se doktor dozví, že chlapec nemá otce, matka ho doma bije, ze školy je kvůli své zaostalosti vyloučen a Frankie tak nemá kam jít, vezme ho pod ochranu a neodhání ho od sebe.

Ačkoli se doktor od ostatních obyvatel komunity Na plechárně v mnohém liší, je její důležitou součástí. Nicméně pro své vlastnosti působí doktor na ostatní obyvatele osaměle, a tak mají pocit, že by pro něj měli něco udělat, aby dokázali, že si doktora váží a mají ho rádi. *„Každý, kdo ho zná, je mu něčím zavázán. Musím pro toho doktora jednou udělat něco hezkýho, ‘napadne každého, kdo si na něho vzpomene.“*²⁰

---

¹⁹ Steinbeck, cit. dílo, s. 246.

²⁰ Tamtéž, s. 193.

Postava doktora je založena na osobě skutečného biologa. Steinbeckův přítel Ed Ricketts se zabýval mořskými živočichy a zřejmě inspiroval Steinbecka natolik, že mu tuto novelu věnoval.

2.4. Frankie

Frankie je jedenáctiletý chlapec, který se jednoho dne vplíží do doktorovy laboratoře a od té doby je to pro něj druhý domov. Protože je doktor dobrosrdečný muž, a protože Frankie je doma bit a zanedbáván a ve škole ho nechtějí, dveře doktorova domu jsou pro Frankieho otevřeny a laboratoř se mu stane útočištěm. Malý chlapec se mu snaží pomáhat s prací v laboratoři. Ačkoliv o práci jeví zájem, většinou není schopen vykonávat ani jednoduché práce, jako například řazení raků či jiných živočichů podle velikosti. Frankie je totiž mentálně zaostalý, což je ostatně důvod, proč byl vyloučen ze školy.

Doktora má však Frankie velice rád a váží si ho. Stane se pro něj tak osobou, k níž chlapec vzhlíží. To se mu také snaží v příběhu několikrát dokázat, což se mu nakonec stane osudným. Vloupe se do zlatnictví a ukradne drahé bronzové sousoší s hodinami, jež hodlá dát doktorovi k narozeninám. Po tom, co spáchal tento čin, má policie důkaz, že se prohřešil a Frankie je umístěn do ústavu a odloučen od doktora, kterého tak miloval. Doktor se tomu sice snaží zabránit, ale zároveň si uvědomuje, že to je vzhledem k chlapcově duševnímu stavu nevyhnutelné, a tak doktorovi nezbyvá, než se smířit s tíživou skutečností.

2.5. Li Čong

Čínský obchodník Li Čong je majitel hokynářství. Svůj obchůdek, který je Na plechárně centrem obchodu, má pozoruhodně zásobený. Můžete zde sehnat vše, co jste kdy chtěli, či potřebovali. Samozřejmě jsou nejen potraviny, ale i takové artikly, jako kimono, rybářské náčiní, provaznické zboží, či pokrývky hlavy. K mání jsou také potřeby pro paličkování krajek, jakož i sady čínské hry madžong, ba dokonce i rachejtle z roku 1920. Jeho obchod je tedy vskutku smíšený. Za prohibice se tu vesele prodává kvalitní whisky, jakož i demižony vína. To všechno lze u Li Čonga pořídit i bez peněz, přesněji řečeno na dluh. „*Jak plynul rok za rokem, nebylo Na plechárně člověka, který by u Li Čonga neměl nějaký ten dloužek.*“²¹ V krajním případě přijme Li Čong místo finanční hotovosti i nasbírané žáby, jejichž standardní hodnota, jak každý Na plechárně dobře ví, činí niklák za kus. „*Li Čong otvíral krám za svítání a nezavřel ho do té doby, dokud se poslední toulavý deseticeut neuložil k nočnímu klidu anebo k němu do kasy. Ne že by byl nějaká držgrešle, to v žádném případě, ale když někdo pocítí nutkání utratit nějaký ten peníz, byl Li Čong vždy k službám.*“²²

Na jednu stranu by se mohlo zdát, že se Li Čong zajímá pouze o vlastní zisk a výnosné transakce, protože je při obchodování nadmíru obezřetný a pečlivě si hlídá, aby se nestal obětí takových zákazníků, jakými je Mack s mládenci. Na druhou stranu však dokáže být tento Číňan i dobrosrdečný, o čemž se nejlépe přesvědčíme během večírků na počest doktora. Li Čong na ně poskytne občerstvení a sám se jich dokonce účastní. Proto je Li Čong, i přes své výsadnější postavení, které mu zajišťuje vlastnictví hokynářství, jedním z členů komunity Na plechárně. Mimo to štědře poskytl dvěma rodinám koš jídla, aniž by k tomu byl jakkoli nucen a během chřipkové epidemie pomáhá potřebným a lidem v nouzi.

---

²¹ Steinbeck, cit. dílo, s. 177.

²² Tamtéž.

2.6. Malíř Henri

Malíř Henri neobývá Grandlehárnou, ani nepatří k chlapcům z Mackova spolku, a tudíž není jedním z ústředních hrdinů. Jeho postava se však v novele objevuje v rámci několika kapitol, a proto Henriho nelze považovat ani za postavu z tzv. vedlejších příběhů.

Henri je pro mnohé obyvatele Plechárnny zvláštním podivínem, jelikož náplní jeho života je stavba, popřípadě přestavba člunu, ve kterém zároveň i bydlí. Henri má ale strach z moře, a nikdy proto nemá v úmyslu své životní dílo, tedy loď, dostavět a vyrazit na moře. Neustále proto vymýšlí nové umělecké techniky, které mu poskytují záminku na nikdy nekončící úpravy člunu a dokončení jeho práce. Henri nemá nouzi ani o ženy, které však v podmínkách, jaké nabízí obytný člun, dlouho nevydrží, po čase Henriho opustí a nahradí je nové. Takový život Henrimu vyhovuje, což lze usuzovat z toho, že se tento prapodivný umělec nesnaží nic měnit, ani si nestěžuje. S jeho životem se pojí i další paradoxy. V knize se o něm píše, že Henri je francouzský malíř, který ovšem „*nebyl Francouz, a nejmenoval se Henry. A taky nebyl malíř. Seznámil se s příběhy o pařížském Levém břehu tak hluboce, že tam žil, i když tam jaktěživ nebyl.*“²³

---

²³ Steinbeck, cit. dílo, s. 270.

2.7. Dora Floodová

Bývalá profesionální slečna paní Dora Floodová vlastní a provozuje podnik zvaný restaurace U medvěda. Tento podnik, místním známý jako nevěstinec, je ovšem seriózní a spořádaný, stejně tak jako jeho zaměstnanci, tedy spíše zaměstnankyně. I když paní Dora vede veřejný dům, stará se o to, aby to nebyl pochybný bordel a laciný pajzl, ale snaží se o svoji restauraci náležitě dbát a dodržovat určité zásady. Je zde například zakázán prodej tvrdého alkoholu, dále není přípustné, aby se hosté vyjadřovali vulgárně a hlučně, jelikož to majitelka nevěstince nestrpí. Dora nevyžene ani ta děvčata, která již nemohou vykonávat žádné, nebo jen minimální služby. Podnik paní Dory je zkrátka čistý, slušný a tvoří nedílnou součást uličky Na Plechárně, jejíž společnosti je ku prospěchu. To dokládá i následující ukázka: „*Paní Dora zavřela podnik na celých čtrnáct dní a během té doby se v Monterey konaly tři sjezdy. Hned se rozneslo, že bordel je mimo provoz, a pro příští rok bylo v Monterey odřeknuto pět sjezdů.*“²⁴ Navíc během epidemie chřipky na příkaz paní Dory pomáhají nemocným obyvatelům uličky Na plechárně i děvčata z jejího podniku. Kromě svých večerních směn tak dívky odpoledne navštěvují nemocné rodiny, přinášejí silnou polévku a někdy i zůstanou a povídají si s nemocnými. Zkrátka fungují jako jakési zdravotní sestry, zatímco po nocích je paní Dora zaměstnává ve svém hodinovém hotelu. Jelikož nevěstinci paní Dory neustále hrozí, že by mohl být zavřen, musí jeho majitelka jednat obezřetně, vykazovat dobročinné skutky a být štedrým dárcem a sponzorem obyvatel, kteří se nacházejí v nesnázích. Svého času dokonce madam Floodová platila účty v koloniálu za sousedy a krmila jejich děti. To z paní Dory Floodové činí osobu, u níž lze pozorovat harmonii mezi finančním úspěchem a lidskou vlídností.

---

²⁴ Steinbeck, cit. dílo, s. 279.

3. Záporné vlastnosti Macka a jeho mládenců

Je možné si povšimnout, že někdy se u Macka či jeho přátel projeví také negativní vlastnosti. Jako příklad lze uvést způsob, jakým se Mack a mládenci snaží přesvědčit Li Čonga, aby jim „pronajal“ svůj sklad na rybí moučku, který mají přátelé v úmyslu obsadit. Ačkoli jejich návrh zní jako ochota na tento objekt dohlížet a chránit ho tak před možnými vandaly a žháři, v podstatě v sobě ukrývá nepřímou výhrůžku. Li Čong tuto výhrůžku vycítí a jejich nabídku proto přijme. Dále se zde objevuje myšlenka vypočítavosti, kterou u Macka a mládenců můžeme zpozorovat. Jedná se například o nabídku chlapců nalovit žáby pro výzkumné účely doktorovi. Primárním účelem této nabídky však není snaha doktorovi pomoci, ale především vidina peněz plynoucích z prodeje žab.

Kromě holdování alkoholu patří k slabším stránkám Mackova spolku také lhaní, které by se v lepším případě dalo označit za přílišnou výmluvnost. Chlapci, především pak Mack, využívají tuto vlastnost jako prostředek k dosažení svých cílů. Přátelé z Grandleháry tak nejednou dokážou přesvědčit Li Čonga k obchodům výhodným pro ně samotné. To je ostatně také případ, kdy si chlapci svými taktikami získají střechu nad hlavou, aniž by se od nich očekávalo placení nájmu. Díky své výřečnosti a přesvědčivosti si Mack s mládenci také obstarají automobil, když se potřebují dopravit na lov žab pro doktora. Staré vozidlo je sice nepojízdné, avšak díky Gayově šikovnosti se ho chlapcům podaří zprovoznit. Tento obchod je tedy nakonec výhodný pro obě strany. Dále se chlapcům podaří přemluvit Li Čonga, aby od nich odkoupil žáby. Mackovi a jeho přátelům se tak i bez peněz podaří koupit steaky, whisky a obstarat tak malou hostinu na večírek. Přátelé z Mackova spolku si často dopomáhají lží a jinými triky k dosažení toho, co zrovna potřebují. Zdá se, že jediný, komu jsou Mackovy finty jasné, a tudíž na něj neplatí, je doktor. Otázkou zůstává, jestli je doktorova prozíravost zřejmá i Mackovi, nebo o ní netuší, v každém případě je doktor vůči výmluvnosti chlapců odolný a jen tak si na něj nepřijdou, jelikož doktor je velice obezřetný a dává si na Macka pozor.

Hrdiny novely je možné vidět i negativně. Chlapce z Grandleháry lze interpretovat jako kontroverzní hrdiny, povaleče žijící v chudobě, alkoholiky, kteří si obstarávají živobytí okrádáním slušných lidí a *„jejich jedinou starostí je vyhýbat se práci, pít víno, líně se rozvalovat na sluncem vyhřáté verandě a v družné pohodě probírat nejnovější drby.“*²⁵ Pro společnost jsou nepřijatelní svým nepřizpůsobivým chováním, stejně tak jako

---

²⁵ Hilský 1993, s. 201.

neochotou a leností pracovat a fungovat jako ostatní spořádaní občané. Nepochopitelné by se mohly zdát i hodnoty, kterých si Mack a jeho mládenci nadevše cení a nedají na ně dopustit. Nejvíce času tráví popíjením a opíjením se s přáteli, kteří jsou podobné nátury, protože si všichni zřejmě tak náramně rozumí. Jednání, kterým se prohřešují, je velmi často motivované touhou po alkoholu, proto je dokonce možné tvrdit, že Mack a jeho přátelé jsou na alkoholu závislí.

Nicméně díky tomu, jakým způsobem jsou protagonisté autorem představováni, vnímáme Macka i celou komunitu pozitivněji a výše zmíněný popis se tak jeví jako příliš ostře kritizující. Tak jako autor se tedy i většina čtenářů přiklání na stranu chlapců z Grandlehárny. Přestože by podle běžných společenských měřítek hrdinové byli odsouzeni, v novele s nimi autor i čtenář spíše sympatizuje, než aby je zavrhoval.

3.1. Ospravedlňování zločinu

V rámci jejich komunity lze chlapce z Grandlehárny charakterizovat jako upřímné, dobrosrdečné, nesobecké a obětavé osoby, zvláště jedná-li se o přátele. Jejich laskavost ovšem často kontrastuje s přestupky, kterých se dopouští. Proto se tento jev pojí s motivem ospravedlňování zločinu.

Mack a ostatní chlapci často jednají ve jménu dobra. Na jedné straně stojí jejich ochota pomoci a na straně druhé potom krádeže a přestupky, aby mohli tuto dobrou vůli projevit. Důležitý ovšem zůstává fakt, že zřídka mají pro své špatné skutky dobré opodstatnění. Drobné zločiny, lži, či jiné nekalosti hlavních hrdinů mají velice často dobrý záměr. „*Jejich úskoky, lži a krádeže mají navíc vysokou mravní hodnotu: hřeší především proto, aby konali dobro.*“²⁶ Díky tomu, že jsou hrdinové schopni odůvodnit své hříšné skutky jako činy především pro dobro ostatních, jsou tyto hříchy do jisté míry shledávány jako ušlechtilé a obětavé. A tak přestože Mack i jeho přátelé si k dobrým skutkům dopomáhají lhaním, krádežemi a jinými podvody, za toto jednání je obvykle nevnímáme negativně. Navíc jsou jejich skutky často konány s cílem pomoci bližním, ačkoliv v sobě tato pomoc obvykle ukrývá nějaký podvod. Když Mack s chlapci potřebují sehnat peníze na večírek pro doktora, rozhodnou se je vydělat sběrem žab, čímž zároveň pomohou doktorovi, který žáby nutně potřebuje, ale nemá na jejich sběr čas. Této situace chtějí chlapci využít a získat peníze z nespotřebovaného benzínu, který jim poskytne sám doktor. Ten však chlapce z Grandlehárny dobře zná a je si vědom toho, že na ně nelze příliš spoléhat. Proto jim místo benzínu poskytne pouze poukaz, jakýsi šek, který nelze využít jinak než načerpáním benzínu, čímž si prozřetelně pojistí postranní úmysly Macka a jeho mládenců. Na cestu za sběrem žab chlapci potřebují také automobil, a tak se rozhodnou požádat Li Čonga. Když mu vysvětlí situaci, svou žádost u Li Čonga podpoří zdůrazněním, že automobil potřebují na cestu, kde budou sbírat žáby, které doktor zrovna nutně potřebuje. Aby si zajistili, že jim své auto Li Čong skutečně zapůjčí, nezapomenou mu také připomenout, že doktor pomohl léčit obchodníkovu manželku, a Li Čong je proto doktorovi zavázaný. To si obchodník dobře uvědomuje, a proto nakonec svolí. Pořádání večírků věnovanému doktorovi si vyžaduje alkohol a pohoštění, které se chlapci nevydají shánět jinam než do Li Čongova hokynářství. I v tomto případě je třeba přesvědčit majitele obchodu, aby místo peněz mohli chlapci zaplatit žábami, a Mack s přáteli by tak mohli

---

²⁶ Hilský, cit. dílo, s. 202.

nakoupit potřebné občerstvení na večírek. Další případ, kdy Mack s mládenci musí ospravedlnit své přestupky, se vyskytne přímo při samotném sběru žab. Chlapci totiž loví na zakázaném území, čímž si vyslouží pozornosti místního hlídače. I toho se však chlapcům podaří získat na svou stranu. Nejprve mu obratně vysvětlí, že žáby, které se tam vydali sbírat, mají posloužit na výzkumy a vědecké účely. Nejenže Mackovi i ostatním chlapcům dovolí nachytat žáby v jeho rybníčku, dokonce jim s jejich sběrem ještě sám pomůže a podělí se s nimi o prvotřídní whisky. To nás vede k myšlence, že chlapcům z Grandlehárně se velice často daří nejen ospravedlňovat své přestupky, ale také si získat protivníky na svou stranu.

Stává se velice zřídka, aby chlapci z Grandlehárně provedli nějaký prohřešek, a neměli pro něj ospravedlnění. I když si Mack i jeho přátelé k dobrým skutkům dopomáhají nejrůznějšími podvody, obvykle je k tomu vede dobrý záměr, a tudíž toto jednání není překážkou, aby čtenář vnímal hrdiny pozitivně. Ačkoli tedy hrdinové novely *Na plechárně* nejednají vždy nejlépe a čestně a jejich chování bychom někdy mohli označit za nesprávné, svými vlastnostmi nakonec vždy dokážou prohřešky, kterých se dopustili, odčinit. Jejich dobré skutky a ušlechtilé záměry z nich tedy dělají kladné hrdiny.

4. Role žen v novele

Mackův spolek je tvořen pouze muži. Ačkoli je v novele zmiňováno, že někteří členové spolku již byli nebo stále ještě jsou ženatí, Grandlehárna, kterou chlapani obývají, je vyhrazena pouze mužům. Přátelství je pro Macka a jeho mládence hodnotou mnohem důležitější než manželství, a tak Mack ani žádný z chlapanů nedají na své přátele dopustit. Zdá se, že mít manželku neznamena pro členy Grandlehárně spokojený život. Naopak život společně s ostatními přáteli přináší pohodlí. Podobného názoru je zřejmě i doktor, který rovněž žije bez ženy. Jinými slovy: muži, kteří v příběhu žijí bez žen, si nestěžují. To však nebyl případ Gaye, který nepříznivou manželskou situaci vyřešil útekem od své paní do Grandlehárně. Gayova žena totiž řešila vzájemné neshody se svým manželem žalobami, za něž byl Gay nucen odpykávat svůj trest ve vězení. Když ale jeho žena zjistila, že se tam Gay má náramně dobře, a dokonce se mu nechce zpět domů, kde je mu hůře než ve vězení, změnila taktiku a začala Gaye bít.

V podobné situaci se zřejmě nachází i kapitán, se kterým se Mack a mládenci seznámí při lovu žab. Kapitánova žena je kvůli svému povolání neustále na cestách. V důsledku toho se kapitán cítí osamělý a přítomnost chlapanů na své farmě proto vřele uvítá. Navíc pronese, že by si přál, aby jeho žena byla muž. Ani mládenci netoužili se s touto ženou střetnout: *„Mládenci se zastavili v kuchyni a rychle zhodnotili situaci. Manželka podle všeho doma nebyla. Otevřené plechovky, pánev ověšená krajkou po smažených vejcích, drobký na kuchyňském stole, otevřená krabice s patronami na chlebovce – to všechno přímo křičelo, že v bezprostřední blízkosti těchto prostor se nenachází žádná ženská. Papírem vyložené policičky na nádobí a nápadně malé ručníky na bidýlku však prozrazovaly, že kdysi tu ženská bytost byla. A mládenci v skrytu duše zaplesali, že teď tu není. Neboť ženy, které vykládají policičky papírem a chovají v lásce prťavé ručníky, instinktivně nechovají v lásce takové lidi, jako je Mack s mládenci, a nedůvěřují jim. (...) Mládenci zkrátka byli rádi, že paní domu je z domu.“*²⁷ Z toho je možné vyvodit, že stopy, které po sobě kapitánova žena v domě zanechala, chlapance s největší pravděpodobností děsily. Mack s mládenci si byli vědomi, že jejich přítomnost by byla za přítomnosti kapitánovy manželky nemožná.

Paní Malloyová zase nutí svého muže do nesmyslného vylepšování kotle, který jim slouží jako dům, i když není dostatečně velký na to, aby jim povoloval pohybovat se

---

²⁷ Steinbeck, cit. dílo, s. 238-239.

vzpřímeně, a nemá dokonce ani okna. Paní Malloyová přesto trvá na tom, že by si do své domácnosti měli pořídit záclony a zvelebit tak jejich obydlí. Pan Malloy tak musí poslouchat nářky své ženy a utěšovat ji.

Poměrně odlišné postavení mají v novele děvčata z podniku paní Dory. Jednak je ostatní obyvatelky ulice Na plechárně nemají v lásce a usilují o zavření Dořina nevěstince, jednak jsou slečny od Dory vnímány odlišně i samotnou mužskou částí obyvatelstva. Je to zřejmě z toho důvodu, že od děvčat z Dořina podniku nehrozí navázání trvalejších vztahů, a tím pádem ohrožení svobodného života mužů.

Obecně platí, že v novele nemají ženy zdaleka tak silnou pozici jako muži. Ti si se ženami příliš nerozumí, lépe se jim žije pouze v mužském kolektivu. Své sympatie vyjadřuje autor především k Mackovu spolku, a ten je tvořen muži. Ženy jsou naproti tomu vyobrazovány jako vedlejší postavy, které některým mužským postavám občas komplikují život. Navíc mají svými vlastnostmi blízko ke zbytku konzumní společnosti. To je pravděpodobně jeden z hlavních důvodů, proč pozice žen je v novele slabší než pozice mužů.

5. Role prostředí v díle

Jak již bylo uvedeno, děj novely se odehrává na jihu Kalifornie. Předmětem novely se stala rybářská oblast a konzervárna na sardinky v městečku Monterey, známá jako Plechárna, která je centrem místního rybářského průmyslu. Na základě atmosféry, kterou autor v novele vytváří, je jednoduché vyvodit, že je děj soustředěn v prostředí takřka nedotčeném výdobytky lidské civilizace, na okraji města či v předměstí, a ne v rušném centru města. Zároveň však ani nemáme tendence představovat si zpustlé ghetto obývané podivnými existencemi. Popisy krajiny v díle jsou zkrátka velice působivé, což dokládá, jak autor toto prostředí miluje. Ulička Na plechárně je také místem, které je vhodné i pro samotné hrdiny novely. Mack a jeho mládenci zde mohou nerušeně trávit své dny nicneděláním, doktor si může zkoumat své živočichy a v případě potřeby nasbírat další. Li Čong se těší privilegii, že je jediným obchodníkem ve městě, jelikož jeho další konkurence sídlí až za kopcem, kam se obyvatelům Plechárně chce vážit cestu jen zřídka.

Ačkoli by se na první pohled mohlo zdát, že příroda a okolní krajina s příběhem příliš nesouvisí, ve skutečnosti je spřízněnost značná a všechny popisy místní přírody, které se zdánlivě mohou jevit až příliš detailní a někdo by měl tendenci jim nevěnovat pozornost, jsou ve skutečnosti velice důležité. Podávají nám obraz o prostředí, ve kterém Mack a jeho přátelé žijí. Popis prostředí nám zkrátka pomáhá lépe si představit a pochopit způsob života v Monterey. Novela *Na plechárně* totiž nepojednává pouze o spolku chudých přátelích žijících v Grandlehárně, ale také o komunitě a obyvatelích celé Plechárně. Prostor, jež je reálně vylíčeno na základě autorovy zkušenosti, má zde důležitou roli. „*Někteří lidé se domnívají, že životní okolnosti a zázemí Steinbecka jsou tím nejdůležitějším, co bychom u tohoto autora měli vnímat, jelikož to v jeho dílech vysvětluje mnohem více než jakákoliv literární analýza.*“²⁸

Díky popisům krajiny lépe chápeme jednání hlavních hrdinů. Nemůže nás tedy překvapovat, že Mack a ostatní chlapi nacházejí zalíbení ve chvílích, kdy mohou trávit čas pozorováním východu či západu slunce. Následující úryvek popisuje uličku Na plechárně zvolna se probouzející do klidného rána: „*Časné ráno je Na plechárně doba plná kouzel. V onom nadešlém čase, kdy se už rozední, ale slunce ještě nevyjde, je*

---

²⁸ „People suggest that this background is the most important thing to know about Steinbeck and that it explains much of his writing better than any amount of remote analysis.“ Champney 1972, s. 18. Přeložila T. Antošová.

*Plechárna jakoby zavěšena ve stříbřitém světle mimo čas. Pouliční lampy zhasínají a plevel se zeleně rozzáří.*²⁹ V další ukázce zase autor vystihuje západ slunce nad Plechárnou: Následující popis se zaměřuje na západ slunce za pozdního odpoledne na kalifornském pobřeží: „*Poblíž útesu obloha nezlátne odpoledním sluncem. Asi ve dvě hodiny slunce zapadne za útes a pláž se zahalí do šepotavého stínu. Listy platanů se rozšvelejí v odpoledním vánku.*“³⁰

Třebaže jako čtenáři dobře víme, že děj novely se odehrává v prostředí, kde žijí převážně chudší obyvatelé, autor tuto atmosféru do určité míry idealizuje a u čtenáře tak potlačuje vnímání negativních rysů komunity. Naopak jsou často vyzdvihovány pasáže evokující nedotčenou přírodu. Autor oslavuje Monterey a okolní přírodu, čímž se často dostává na pomezí obdivu a uctívání této krajiny. „*Carmel je překrásná malá říčka. Není nijak dlouhá, ale má všechno, co má správná řeka mít. Pramení v horách, nějakou tu chvíli se řítí dolů, protéká mělčinami, i přehradu má, aby mohla vytvořit jezírko, přelévá se přes jez, protéká mezi oblými balvany, líně se převaluje pod platany, napájí tůňky plné pstruhů a propadá se mezi břehy – tam zase přebývá spousta raků. (...) Je obrostlá vysokým kapradím a z jejích břehů pokukují žáby. Zrána a navečer k ní obezřele přicházejí pít srny a lišky, občas k jejímu okraji přilehne puma a chlemtá vodu. (...) Opodál volají křepelky a v podvečer tu vrkají divocí holubi. Podél břehu špehují rosomáci a loví žáby. Carmel je vším, čím má správná řeka být.*“³¹

Autorovo líčení přírody vyvolává představu příjemného prostředí, ve kterém má člověk chuť strávit nějaký čas a poznat na vlastní kůži místo, které se zdá být pro život Macka a jeho mládenců jako stvořené. Navíc jsou popisy díky autorově zkušenosti vylíčeny tak věrně, že se tam jako čtenáři téměř dokážeme přenést. „*Doktor sbíral mořské živočichy ve Velké tůni na špicí poloostrova. Je to báječné místo. Za přílivu se promění v pánev plnou zmitajících se, jak smetana zčeřených vln a bičovanou dlouhými vlnami, jež se sem řítí od houkající bóje nad skaliskem. Za odlivu se však malý vodní svět zklidní a celý zkrásní. Tehdy je moře průzračné a na dně se odvíjí fantastický život hemžících se živočichů, kteří spolu zápasí, shánějí potravu a rozmnožují se.*“³²

Uličku Na plechárně, ve které se komunita nachází, tak můžeme vnímat jako místo mezi civilizací a nedotčenou přírodou. Autorovi je blízké zobrazovat toto prostředí

---

²⁹ Steinbeck, cit. dílo, s. 235.

³⁰ Tamtéž, s. 228.

³¹ Tamtéž, s. 227.

³² Tamtéž, s. 194.

idylicky, a tak chvílemi máme pocit, že se jedná o místo, kde není příliš obtížné sehnat jídlo zdarma, takže se zde dá docela dobře přežít i bez práce. Konflikty mezi lidmi netrvají příliš dlouho a vyřeší se poměrně snadno. Ani odnětí svobody není velkým trestem a někdy si ho lze i užít, jelikož dozorcí vězení jsou přátelští a chápatí muži a šerifové jsou taktéž sympat'áci.

V tomto prostředí pak docela přirozeně působí poklidný život, který přátelé z Grandlehárnny vedou. Mack a jeho přátelé dokážou navzdory časté konzumaci alkoholu žít ve spojení s přírodou a nerušeně si vychutnávat uvolněné tempo života, na rozdíl od zbytku tehdejší společnosti. Dalo by se říct, že novela zachycuje rozpor, kde se střetává Mackův spolek přátel, jejímž členům stačí k životu základní podmínky, a obchodník Li Čong, který působí jako spojovací článek se společností. Do jisté míry zajišťuje Mackovi a mládencům kontakt s okolní civilizací, jelikož komunitu zásobuje zbožím.

Bylo by také možné najít spřízněnost mezi tamní přírodou a duší Macka i ostatních přátel. „*Steinbeck byl totiž přesvědčený, že mezi postavami a jejich okolím musí být pouto.*“³³ I montereyská příroda je, jak ji Steinbeck popisuje, nezasažená vlivy moderní civilizace a nedotčená společností, což jsou vlastnosti, jež můžeme pozorovat i u Macka a jeho mládenců, ke kterým toto prostředí dokonale pasuje. Je rovněž zajímavé, že nálada Mackova spolku se shoduje s atmosférou celé komunity Na plechárně. Po fiasku způsobeném nezdařilým večírkem na počest doktora se chlapci z Grandlehárnny cítí velmi špatně a jsou smutní. I nálada ostatních obyvatel uličky Na plechárně je velmi podobná. Jakmile je však bariéra nedůvěry mezi Mackem a doktorem je prolomena, můžeme si povšimnout zlepšení atmosféry v celé komunitě i u jednotlivých obyvatel.

Novela *Na plechárně* není pouhý příběh o partičce přátel, kteří tráví čas popíjením vína a opileckým klábosením. Je to také příběh, v němž Steinbeck vyjadřuje svou lásku k prostředí jižní Kalifornie. Prostředí má v příběhu významnou roli a je s dějem do velké míry spřízněné. Díky popisům okolí totiž lépe rozumíme životu i chování hlavních hrdinů. Navíc Steinbeckovi je velice blízká nejen krajina kolem městečka Monterey, ale i obyvatelé v něm žijící. Proto jsou místní popisy reálné, vyličené na základě autorovy zkušenosti. Zároveň však Steinbeck toto místo idealizuje, a to především potlačením toho, co by mohlo působit negativně a naopak vyzdvihuje pasáže, v nichž oslavuje civilizací nedotčenou přírodu, kterou obývá pouze komunita Na plechárně.

---

³³ Midžić 2005, s. 6.

6. Historický kontext díla

Příběh je zasazen do třicátých let dvacátého století. Děj se odehrává během Velké hospodářské krize v meziválečném období a během prohibice. Kniha vyšla na konci druhé světové války. Autor však zobrazuje komunitu, která se nachází v období krize, a její obyvatelé se proto musí potýkat a vyrovnávat se životními podmínkami, jež byly s touto dobou spojené. Zdá se však, že většina členů komunity *Na plechárně* těmto podmínkám odolává a navzdory krizi se jim daří žít vcelku spokojeně. Dost možná je to proto, že si obyvatelé *Plechárny* navzájem dokážou pomoci, což jim umožňuje tuto nepříliš příznivou dobu překonat. Kniha *Na plechárně* zasazená do idealizovaného prostředí, ve kterém jsou peníze potřeba jen zřídka, tak mohla znamenat příjemný únik z tehdejší reality.

Hrdinové novely vyznávají filozofii, která pravděpodobně měla na tehdejší společnost působit moralizačně. Steinbeck v díle vyjadřuje, že v kolektivu spočívá síla. Hrdinové novely se řídí filozofií, kde „já“ znamená „my“. Prostřednictvím svých hrdinů Steinbeck dokazuje, že kolektiv osob, které drží při sobě, je velmi důležitý, a v době krize navíc potřebný. Autor se pravděpodobně snaží vyjádřit, že celek je silnější a zmůže víc než jedinec. Tím naráží na otázku, kterou možná společnost během období krize opomíjela. Není podstatné, zdali se jedná o skupinu přátel nebo rodinu. Důležité je, že členové spolku se navzájem podporují, sdílí své prostředky, ať už se jedná o peníze nebo víno. Vzájemná podpora činí daný spolek silným a odolným vůči nepřízní okolí.

Nejen novelu *Na plechárně*, ale i jiná Steinbeckova díla můžeme označit jako sociálně kritické romány, vzhledem k tomu, že se v nich často objevuje, byť i nepřímo, kritika a nesouhlas s mnohými rysy tehdejší společnosti. „*Jakýpak užitek může mít člověk z toho, když získá celý svět a nádavkem obdrží žaludeční vředy, zvětšenou prostatu a silné brýle? Mack a jeho mládenci se vyhýbají této propasti, obcházejí tento jed, překračují tuto smyčku, zatímco celé generace polapených otrávených a spoutaných lidí na ně řvou, že jsou ničemové, zloději, grázlové a povaleči.*“³⁴ Tyto Steinbeckovy novely je třeba chápat jako reakci na krizi. Autor nehledá řešení, ale zaměřuje se spíše na popis situací, ve kterých často figuruje chudoba, jelikož díla jsou často zasazena do období krize. Krize poválečné, i krize hospodářské. Často se zde objevuje také nostalgie a autorovo líčení by se místy dalo označit jako sentimentální. Přesto se jedná o dílo, které vytváří obraz americké společnosti třicátých let. K tomuto účelu používá autor i tzv. vedlejší zápletky, jimiž odbočuje

---

³⁴ Steinbeck cit. dílo, s. 184.

z hlavního děje a přerušuje vyprávění hlavního děje. Lze se domnívat, že tyto vedlejší příběhy mají mimo jiné poukázat na krutost světa, nesmyslnost materialismu a zbytečnost touhy po majetku.

Děj novely odráží situaci v americké společnosti v meziválečném období a podává nám obraz americké společnosti během období hospodářské krize třicátých let. Novela vyšla na konci druhé světové války, a tak se zde objevují rysy jako například nesouhlas se soudobou společností, reflexe první světové války, či rozklad lidských a společenských hodnot. Vzhledem k tomu, že příběh se odehrává převážně v prostředí, kam moderní civilizace pronikla jen málo, je možné říci, že autor se od civilizace a moderní doby odvrací, či uniká do klidnějšího prostředí. Steinbeck možná navrhuje návrat k obyčejnému životu, odvrát od moderní civilizace a hodnot, se kterými nesouhlasí. Ve svém díle zároveň klade důraz na kolektiv a vyzdvihuje sílu spolku oproti síle jedince, čímž možná apeluje na jednotu a vzájemnou podporu v tehdejší společnosti.

7. Reflexe osobnosti Johna Steinbecka v díle

John Steinbeck se ve svých dílech příliš nezaměřuje na válku jako takovou. Ačkoli se děj novely *Na plechárně* odehrává v meziválečném období a válka měla nepochybně vliv jak na autora, tak na Monterey, zážitky z války v díle nehrají nejvýznamnější roli. Pozornost je zde soustředěna spíše na poválečná léta. Dalo by se říci, že nejen toto dílo, ale i ostatní novely a romány Johna Steinbecka jsou protestem proti střední třídě a tehdejší americké konzumní společnosti. Autor proti sobě staví do opozice honbu za majetkem, ke které člověka dohání vize amerického snu, a schopnost radovat se z prostých věcí, které život přináší, schopnost oceňovat základní hodnoty. Steinbeck ve svých dílech často idealizuje chudobu a naopak poukazuje na negativní rysy komercializované společnosti, odmítá materialismus a staví se proti společenským konvencím. Autor tak proti sobě staví společnost a hrdiny příběhu, uličku Na plechárně a okolní svět, čímž vystihuje negativní rysy tehdejší americké společnosti. V komunitě *Na plechárně* vidí skupinu lidí, ze kterých vyzařuje láska, vlídnost, radost ze života a především je pro ně důležité přátelství, které Steinbeck patrně považuje za největší ctnost. Mack a jeho mládenci mají život značně odlišný od většiny americké civilizace v té době, a přestože je pro chlapce z Grandlehárny těžší v takovém světě přežít způsobem života, který vedou, nikdo z nich si po většinu příběhu nestěžuje, ale naopak v něm všichni nacházejí zalíbení. Steinbeck ve svém díle mimo jiné poukazuje na nesmyslnost konzumní společnosti: „*Jeho vykořeněné, nebo spíše dobrovolně izolované postavy zpochybňují hodnoty zkomercializované společnosti postavené na ryze spotřebních principech a můžeme pokládat za svébytnou kritiku amerického snu o úspěšnosti, bohatství a materiální prosperitě.*“³⁵

Je zřejmé, že autor vyjadřuje sympatie ke svým společensky degradovaným postavám, které jsou opomíjené společností, a my, jakožto čtenáři, tak stojíme na straně Mackova spolku, třebaže jsme si vědomi slabin a ne vždy čestného chování hlavních hrdinů. Autor své svobodu milující postavy často vyobrazuje tak, aby jejich dobré skutky převažovaly nad jejich nedostatky, a my je tak vnímáme jako opravdové hrdiny. Toho autor docílil například tím, že jim připisuje vlastnosti, jež většina tehdejší společnosti postrádala. Nezaměřuje se na to, co Mackovi a mládencům chybí, ale spíše na to, co u nich sám obdivuje. V tom zároveň spatřuje jejich výhody oproti zbytku americké společnosti, kterou naopak vidí negativně. Mohla by totiž na hrdiny mít špatný vliv. Jak již bylo

---

³⁵ Steinbeck, cit. dílo, s. 203–204.

řečeno, v Mackově spolku je hodnota přátelství nesmírně důležitá, zatímco v reálné společnosti dominují takové hodnoty jako majetek, bohatství, komfort, zkrátka hodnoty typické pro tzv. „americký sen“. V důsledku toho je snadno přehlížen význam svobody nebo prosté radosti, jež život přináší. Autor pravděpodobně poukazuje na to, že členové komunity, ač bez majetku, jsou „bohatí“ díky své svobodě, věrným přátelům a prostředí, ve kterém žijí. K tomu, abychom hrdiny vnímali pozitivně, přispívá i fakt, že příběh je viděn očima hlavních hrdinů. To znamená, že čtenář snáze chápe způsob jejich života, a přijde nám tak přirozené, že si Mack nebo některý z jeho přátel čas od času k některým věcem dopomůže například drobnou krádeží, lstí, či jinak balancuje na hranici zákona.

Je pravda, že Steinbeck své hrdiny oslavuje a jeho sympatie ve velké míře zajišťují hrdinům čtenářovo pozitivní vnímání. Zároveň si však v díle můžeme všimnout ironizace hlavních hrdinů a jejich jednání. Je možné, že touto ironií autor vyvažuje fakt, že oslavuje pochybné postavy, o čemž se můžeme přesvědčit v následující ukázce: „*Cestou mládencům štěstí přálo. K velikému kohoutovi přibyl pytel mrkve, který vypadl ze zelinářského vozu, a šest cibulí, které z něho nevypadly.*“³⁶ Autor si uvědomuje nedokonalosti hlavních hrdinů, přesto však s nimi sympatizuje. Lze říci, že ironie Steinbeckovi dovoluje dodržovat odstup. Autor sice odhaluje některé záporné vlastnosti hlavních hrdinů, ale většinou tak činí právě za pomoci ironických komentářů, v důsledku čehož přestupky Macka a jeho mládenců nepůsobí tak závažně. Díky ironii navíc není vyjádřena přímá kritika hrdinů. Můžeme říci, že autorova kritika postav je spíše skryta v ironii, čímž jsou Mack a ostatní přátelé povyšováni na ušlechtilé hrdiny.

Díky svým zkušenostem se Steinbeck velice dobře dokáže vžít do role postav, které zobrazuje, a zprostředkovat tak čtenáři tento zážitek a prostředí, ve kterém se sám pohyboval, a které je jeho srdci blízké. Jeho díla se vyznačují také sympatiemi k prostému člověku. Oslavuje v nich chudé paisany, farmáře či přistěhovalce. Se svými hrdiny soucítí, neboť se znal s lidmi, jako jsou oni. „*Základem Steinbeckovy tvorby jsou příběhy, které se skutečně staly a které autorovi vyprávěli mexičtí dělníci lisovny cukru a obyvatelé Monterey.*“³⁷ „*Lidé, o kterých John Steinbeck píše, zpravidla nejsou intelektuálové, a v tom, že tyto lidi dobře zná, z velké míry spočívají jeho spisovatelské schopnosti.*“³⁸

---

³⁶ Steinbeck, cit. dílo, s. 227.

³⁷ Hilský, cit. dílo, s. 203-204.

³⁸ „The people he writes about are primarily nonintellectual and his acquaintance with such people are probably his greatest strength as a writer.“ Champney, cit. dílo, s. 34. Přeložila T. Antošová.

Podobně jako Steinbeck, tak i jeho současník Faulkner, jsou autoři, kteří jsou spojeni s konkrétním místem, v případě Steinbecka jižní Kalifornie, jmenovitě Monterey. Proto je u nich patrný lokální kolorit. Steinbeckův význam tak mimo jiné spočívá v jeho dovednosti zachytit ve svém díle regionální dialekt, vyjádřit své nadšení a zájem pro určité prostředí, čímž se blíží ostatním autorům tohoto zaměření. Nicméně oproti jiným regionálním spisovatelům se Steinbeck odlišuje v tom, že prostředí idealizuje a je v tomto ohledu poměrně sentimentální. Steinbeck údajně nemiloval žádné město tak, jako Monterey, jak ostatně dokládá i následující úryvek z jeho dalšího díla *Na východ od ráje*: „Pamatuji se, kde žijí ropuchy a kde se v létě probouzejí ptáci – a jak voněly stromy a roční období – a jak vypadali a chodili i voněli lidé.“³⁹ Prostředí, ve kterém se většina Steinbeckových novel a románů odehrává, je do velké míry ovlivněno jeho láskou k danému místu. Dále je v jeho dílech velice dobře patrný kult venkova, jenž je pro Steinbecka „útočištěm před chaosem a vřavou velkoměstské civilizace, jeho zbožnění půdy a přírodních sil, což jej zavádí až k jakési jejich mytizaci, vytýká se mu příliš robustní naturalismus nebo zas mlhavý romantismus, neschopnost vytvářet psychologicky zpracované charaktery. To vše se, pravda, tak či onak v Steinbeckových dílech projevuje. Každé z nich je však zároveň něčím víc než ilustrací nebo uměleckým ztvárněním určitého postoje k životu, natož jen propagací určité filozofické nebo biologické teze.“⁴⁰ Kromě nedostatečné charakteristiky bývá Steinbeckovi také vytýkáno, že oslavuje postavy s pochybnou morálkou, podvodníky, rváče, zloděje a opilce. Na druhou stranu se ale zdá, že Steinbeck patří k těm autorům, kteří upřednostňují nechat hrdiny jednat, takže toho na sebe prozrazují dost svým chováním a počiny. Steinbeck nám tímto způsobem přibližuje filozofii jejich života a psychologických popisů tak není třeba. Steinbeckovi bývá někdy vytýkána i sentimentalita. „To, co Steinbeck považoval za humor a srdečnosti, jeho kritici označovali jako sentimentální.“⁴¹

Je možné se domnívat, že hrdinové novely *Na plechárně* jsou do jisté míry autobiograficky stylizovaní protagonisté. Život Johna Steinbecka se místy promítá do příběhu. U autora, stejně jako u hlavních hrdinů, se například od mládí projevovala vzpoura proti tradičnímu způsobu života, proti konvencím, někteří dokonce tvrdí, že John Steinbeck byl rebel. Za zmínku také stojí, že během svých toulek Amerikou si John Steinbeck všiml stinné stránky lidského společenství a přístupu Američanů

---

³⁹ Steinbeck 1992, s. 7.

⁴⁰ Hornát 1993, s. 191.

⁴¹ Midžić, cit. dílo, s. 9.

k přistěhovalcům, což mu později poskytlo inspiraci pro jeho tvorbu a touto otázkou se zabývá v mnohých ze svých děl. „*Biologie mořských živočichů měla na Steinbecka a jeho tvorbu značný vliv a uchvátila ho asi tak, jako býčí zápasy Hemingwaye.*“⁴² K této oblasti zájmu Steinbecka přivedl jeho přítel Ed Ricketts, biolog a ekolog, který byl také předlohou postavy doktora v novele *Na plechárně*. Západní biologický ústav, kde žije a pracuje doktor, je rovněž odkazem na Rickettsovu skutečnou laboratoř, která kdysi skutečně tvořila součást ulice Na plechárně.

Prostřednictvím hrdinů *Na plechárně* vyjadřuje Steinbeck svůj odpor k moderní civilizaci. V novele se snaží poukázat na negativní rysy komercializované společnosti, zahrnuje materialismus a naproti tomu zde oslavuje společensky degradované postavy. Ty vyobrazuje tak, aby jejich dobré skutky převažovaly nad nedostatky a hrdinové disponovali vlastnostmi, které většina tehdejší společnosti postrádala. Patrná je i občasná ironie ze strany autora, která pravděpodobně na některých místech slouží jako nepřímá kritika nečestného jednání nebo přestupků hrdinů. Se svými hrdiny však autor sympatizuje a rovněž obdivuje jejich odolávání okolní společnosti a technickým vymoženostem. Na základě zkušeností, které autor s daným prostředím má, je nám výborně zprostředkováno okolí i atmosféra, ve které se děj odehrává. I tak ale Steinbeckovi bývá vytýkána nedostatečná charakteristika postav, jakož i sentimentalita.

---

⁴² „Marine biology has had a similar fascination for Steinbeck as bull-fighting for Hemingway.“ Murray Davis 1972, s. 29. Přeložila T. Antošová.

8. Srovnání děl *Na plechárně* – *Pláň Tortilla*

Co se týče srovnání novely *Pláň Tortilla* s novelou *Na plechárně*, lze říci, že tato díla jsou si v mnohém podobná. Nejen proto, že jsou psána tímž autorem, ale odehrávají se také v témže prostředí, přibližně ve stejné době. I přesto je však možné najít mnoho odlišností a rozdílných rysů. Předně se jedná o celkové vyznění děl. I když se obě novely nesou na stejné vlně díky podobnému tématu, podobným hrdinům i humoru, jejich vyznění je nepochybně rozdílné. Novela *Na plechárně* končí podstatně optimističtěji. Do přátelství nevstupuje žena, skupina se v závěru nerozpadne a přátelé si nejdou svou cestou každý sám, protože hlavní člen party nezemře. V novele *Na plechárně* se dokonce na druhý pokus i vydaří uspořádat večírek na počest jedné z klíčových postav. V případě novely *Pláň Tortilla* o šťastném konci mluvit nelze. Naopak, závěr by mohl být označen za tragický, a to z několika důvodů. *Pláň Tortilla* je totiž ironickou paralelou na Maloryho rytířský román, který rovněž končí smrtí hlavního hrdiny. Aby Steinbeck tuto paralelu dodržel, nechává Dannyho na konci příběhu zemřít, ačkoliv předcházející děj tragickému konci přímo nenasvědčuje. V závěru novely však dochází ke zvratu, a tak jako společenství rytířů, zaniká i Dannyho spolek smrtí vůdce a rozpadem kruhu přátel. Smrt hlavního hrdiny si lze vykládat také jako trest za Dannyho chování. Tento výklad by opět mohl podporovat autorovu filozofii o síle spolku, jelikož Danny opustí své přátele a zajímá se jen o své vlastní blaho.

Přestože vliv artušovské tematiky je více patrný v *Pláni Tortille*, objevuje se i *Na plechárně*. S příběhem *Rytířů Kulatého stolu* souvisí i použití jazyka. V obou dílech se parodie na Maloryho rytíře projevuje v mluvě postav. V novelách je užit jazyk místy nespisovný, někdy i vulgární, což logicky vyplývá z kontextu a prostředí, ve kterém se oba příběhy odehrávají. Navíc si můžeme všimnout i jazyka archaického, popřípadě snahy o vybranou mluvu, čímž je mimo jiné vyjádřena ironická paralela s Maloryho dílem. Toto ušlechtilé vyjadřování objevující se nejen v nadpisech, ale i v rozhovorech mezi paisany či chlupci z Grandlehárně však v rámci jejich vyjadřování působí spíše komicky. Jako příklad nám mohou posloužit následující věty: „*Mrskněmež sebou.*“ „*Račte do prdele s takovýma blábolama.*“ „*Později se Danny s Pilónem o cosi urputně přeli, ale nestarali se, kdo při vyhrál, byvše uondáni dnem bohatým na vzrušení.*“⁴³

---

⁴³ Steinbeck, cit. dílo, s. 160; 161; 22.

Hrdinové obou novel vykazují shodu v hodnotách, jež jsou v jejich životech důležité a na nichž si zakládají. Na rozdíl od většiny tehdejší společnosti si nekomplikují své životy materialismem a touhou po majetku, pohodlí či přepychu, ale zato umějí rozpoznat základní hodnoty, jakými je věrné přátelství či upřímnost, a jejich životy jsou proto svobodnější. Rází myšlenku, že být bez zaměstnání znamená být bez závazků, a tedy volný a svobodný. Nesvazují je povinnosti ani majetek. V obou příbězích se ale vyskytují momenty, kdy se postavy projevují spíše jako antihrdinové než hrdinové, a to ve chvíli, kdy si své záměry zmaří alkoholem. V případě *Pláně Tortilla* můžeme zmínit nešťastnou náhodu, při které shoří jeden z Dannyho domů, a částečně i osudnou scénu v závěru příběhu, při níž Danny spáchá sebevraždu. Otázka ovšem je, zda by se tomuto činu dalo zabránit, pokud by Danny nebo ostatní přátelé nebyli opilí. V díle *Na plechárně* se jedná o první pokus uspořádat večírek na počest doktora. Tento pokus ovšem skončí neúspěchem právě proto, že se hrdinové předčasně opijí, čímž doktorovi způsobí spíše zklamání než překvapení. Výsledkem je ještě větší nedůvěra k Mackovi a jeho chlapcům.

Pokud jde o děj jako takový, lze říci, že v *Pláni Tortilla* se vyskytuje několik různých příběhů, které jsou na sebe v podstatě nezávislé a pojí je pouze společné postavy a prostředí. Součástí každé kapitoly je příběh, který nám přibližuje jednotlivé hrdiny a my je tak poznáváme a seznamujeme se s nimi. Naproti tomu v novele *Na plechárně* se objevuje jeden ústřední děj doprovázený několika vedlejšími zápletkami. Ty se odehrávají paralelně s hlavním dějem, ale přímo s ním nesouvisí. Přispívají však k celkové charakteristice komunity. Tyto vedlejší příběhy ale často končí tragicky, což je pravděpodobně jedním z důvodů, proč je děj *Pláně Tortilla* humornější, možná i do větší míry utopický. V každé kapitole je totiž důležitý motiv věrného přátelství. Závěr *Pláně Tortilla* ovšem končí tragicky, jelikož utopie netrvá věčně a smrt je silnější než přátelství, byť bylo velmi pevné.

V porovnání s novelou *Pláň Tortilla* můžeme v díle *Na plechárně* pozorovat menší míru idealizace, a to zejména u hlavních hrdinů. Autor zde již tolik neoslavuje své hrdiny. Je pravda, že s nimi sympatizuje, ovšem zároveň je charakterizuje jako „*povaleče, prostitutky, pasáky a jiné prevíty*.“⁴⁴ Určitým protipólem idealizace by mohly být i vedlejší zápletky, které do novely *Na plechárně* vnáší sebevraždy a podobné tragické příběhy. Postavy novely *Na plechárně* pravděpodobně přesto fungují více jako celek, drží víc při sobě, možná proto, že se vzájemně více respektují. Neprovádí si naschvály a ke

---

⁴⁴ Steinbeck, cit. dílo, s. 175.

konfliktům, či dokonce rvačkám, u nich dochází jen zřídka. Proto by se zde heslo „jeden za všechny, všichni za jednoho“, dalo uplatnit více než pro Dannyho spolek.

V novele *Na plechárně* však již Steinbeck hrdiny nenazývá paisanové. To, že jimi jsou, bychom mohli usuzovat jednak v rámci toho, že se jedná o volné pokračování *Pláně Tortilla*, jejíž komunitu paisanové tvořili, jednak podle prostředí, které je pro obě novely stejné, a sice Monterey a přilehlé okolí.

Na rozdíl od *Pláně Tortilla* se v novele *Na plechárně* nepíše, čím se jednotlivé postavy zasloužily o členství v Mackově spolku přátel. V Pláni Tortille Danny postupně poskytne domov svým přátelům za to, že mají brandy, jsou zrovna při penězích, nebo jsou přáteli přátel. Zkrátka členství každého z přátel má svoji historii. Naproti tomu Mack a jeho mládenci od začátku fungují jako spolek, aniž bychom se dozvěděli, jak tento spolek dali dohromady. A tak se i do Grandlehárny nastěhují všichni najednou.

Obecně platí, že v obou komunitách má každá z postav svou roli a zároveň lze najít spřízněnost mezi jednotlivými postavami obou novel. Tak například Mack a Danny plní v příběhu úlohu pomyslných vůdců, mají ve skupině hlavní slovo. Pirát v *Pláni Tortilla* často obstarává jídlo pro zbytek party a Eddie z novely *Na plechárně* zase přináší alkohol. Stejně tak existuje podoba mezi dvěma obchodníky, kteří se objevují v obou novelách a mají i obdobné vlastnosti. V *Pláni Tortilla* je to seňor Torrelli, v díle *Na plechárně* zase Li Čong. Na druhou stranu je třeba si uvědomit, že ačkoliv jsou Danny i Mack považováni za hlavní členy, má Danny mezi svými přáteli odlišné postavení, dalo by se říct, že nadřazenější, a to díky dvěma domům, které zdědil. V díle *Na plechárně* se naproti tomu vyskytuje postava doktora, která v *Pláni Tortilla* rovněž nemá svoji dobu. Jedná se totiž o intelektuála, biologa, který zdánlivě do komunity nezapadá pro svoji vzdělanost a moudrost, ovšem příběh nás přesvědčuje o tom, že doktor tvoří její nedílnou součást. Stojí také za povšimnutí, že mezi postavami doktora a Dannyho se vyskytuje několik podobností. Na obě postavy například v průběhu novely doléhají melancholické nálady, oba jsou samotáři. „*Od ostatních členů komunity Dannyho odlišuje jeho majetek, doktora zase jeho vědomosti a odstup.*“⁴⁵ Společným rysem hrdinů obou novel je také vychytralost a schopnost zajistit si přesně to, co se jim v danou chvíli nejvíce hodí, což se mnohdy projevuje tak, že někoho obelstí, nebo dokonce okradou, ovšem s ušlechtilým záměrem, často pro dobro ostatních.

---

⁴⁵ „Danny in Tortilla Flat is set apart by his property; Doc in Cannery Row is set apart by his knowledge and his detachment.“ Murray Davis, cit. dílo, s. 13. Přeložila T. Antošová.

Tato vychytralost má také souvislost s večírkem, který se v obou novelách snaží hrdinové uspořádat na počest jednoho z přátel za jeho skutky a laskavost, ale v obou dílech snahy přátel končí fiaskem, v *Pláni Tortilla* dokonce smrtí hlavního hrdiny. V díle *Na plechárně* se snaha uspořádat večírek nakonec povede, což je další z důvodů, proč lze tvrdit, že toto dílo má pozitivnější konec. V neposlední řadě nás počínání hrdinů přivádí také k otázce morální, jež se rovněž objevuje v obou dílech. Ačkoliv by se na první pohled mohlo zdát, že chování paisanů v *Pláni Tortilla* není v souladu s morálkou, při hlubším prozkoumání zjistíme, že obě novely svým způsobem morální jsou. Je sice pravda, že hrdinové tu a tam někoho okradou, nezávazně si užívají se ženami nebo se dopouští jiných nečestností, ale autor i tak klade důraz na upřímnost, pomoc bližním. Hrdinové zavrhnou chamtivost a materialismus. Navíc špatné skutky hrdinů jsou v novelách potrestány. V *Pláni Tortilla* se Danny rozhodne opustit své přátele, vzdá se i pohodlí, které mu poskytuje jeho dům a přátele, v jejichž společnosti žije, a chce se vrátit do časů, kdy se cítil svobodný, mladý a bezstarostný. Nestará se již o ostatní, ale pouze o sebe. Nejen, že své přátele opustí, ale dokonce je okrádá a prodá jim i střechu nad hlavou. Mimo to se chová špatně i k ostatním obyvatelům Pláně Tortilla. Zkrátka Danny na konci příběhu činí téměř vše, co paisanové odsuzují, za což jeho postavu v novele následně stihne tragický konec. V příběhu *Na plechárně* sice špatné skutky nejsou přímo potrestány smrtí některého z hrdinů, ale za své prohřešky zaplatí Mack a jeho chlapci zklamáním doktora a jeho nedůvěrou, ačkoliv se původně snažili o pravý opak.

Obě díla jsou také spojena s tzv. lokálním koloritem. To znamená, že se snaží zachytit atmosféru prostředí, vystihnout život postav žijících na okraji společnosti. Obě novely se dále snaží vyjádřit jedinečnost, kterou autor v tomto prostředí pozoruje, stejně tak jako vzdálenost od zbytku moderní civilizace.

„Plán Tortilla však není pouhou novelou lokálního koloritu, ale ironickou komedií, dílem hravým i rozmarným, zároveň však mnohem složitějším a víceznačnějším, než se na první pohled může zdát.“⁴⁶ Proto mohou být díla charakterizována nejen jako romány sociální, ale i sociálně kritické, jelikož autor vyjadřuje nesouhlas s tehdejší společností, kterou v dílech nepřímo kritizuje. To mimo jiné naznačuje již samotným výběrem hrdinů a vyjádřením svých sympatií k nim. Obě novely vyjadřují autorovu kritiku tehdejších konvencí a materialismu. „V novele *Na plechárně Steinbeck mnohem důrazněji říká to, co bylo obsaženo v Pláni Tortille: jeho vykořenění, nebo spíše dobrovolně izolované postavy*

---

⁴⁶ Hilský, cit. dílo, s. 202.

zpochybňují hodnoty zkomercializované společnosti postavené na ryze spotřebních principech a můžeme pokládat za svébytnou kritiku amerického snu o úspěšnosti, bohatství a materiální prosperitě.⁴⁷ Obě novely idealizují hodnoty nižší společenské třídy. Autor v obou dílech oslavuje chudobu, vyzdvihuje důležitost přátelství a obyčejných věcí, které zůstávají ve společnosti opomíjeny, přehlíženy, či podceňovány. Tím, že hrdinové obou novel jsou schopni tyto aspekty najít a docenit, žijí si spokojeně a svobodně navzdory tomu, že toho v životě příliš nemají a nezapadají do civilizované společnosti. Mimo to jsou hrdinové obou novel dosti zdrženliví k práci, snaží se jí vyhýbat, a proto také často dochází k tomu, že se dopouštějí krádeží. V případě *Pláně Tortilly* je okrádán obchodník Torrelli, *Na plechárně* se musí s krádežemi vypořádávat zase Li Čong.

Dalším společným motivem je i placení, tedy spíše neplacení činže. Obě skupiny obývají dům či boudu, která jim nepatří, mají ji takřkajíc v „pronájmu“. Nikdo z nich však žádný nájem neplatí, s čímž ostatně majitelé v obou příbězích jaksí předem počítají. Obyvatelé Plechárně žijí převážně v boudách, kotlích, či rourách vyřazených z továren a konzerváren, což tvoří určitý kontrast s některými prvky, které jsou součástí této komunity. Třebaže je příběh zasazen do prostředí, kde žijí převážně chudí lidé, v příběhu figuruje dobře vybavená laboratoř Západního biologického ústavu, Gay umí opravovat a řídit auta a nad uličkou s asfaltovými silnicemi se denně rozsvěcí a zhasínají pouliční lampy. Naproti tomu v novele *Pláň Tortilla* o slumu řeč být nejspíše nemůže, jelikož obyvatelé žijí v domech, ale nemají pouliční lampy, ani asfaltové silnice, natož pak vozy.

Jak již bylo řečeno dříve, obě novely se odehrávají ve stejném prostředí. Nicméně i tak si můžeme povšimnout jisté rozdílnosti. I když Mack a jeho přátelé obývají místo méně prostorné a pohodlné, a sice obyčejnou boudu zvanou „Grandlehárna“, přátelé Dannyho spolku si naproti tomu užívají pohodlí nejdříve dvou, později už jen jednoho domu. Přesto je patrné, že hrdinové *Pláně Tortilla* kladou na pocit svobody větší důraz, a jejich život se tak zdá více bohémský. Navíc se všemožnými způsoby snaží vyhnout práci, takže se často dopouštějí přestupků a ocitají se na hranici zákona. To všechno jsou dost možná důvody, proč Mack a ostatní přátelé mají ke společnosti blíže, nejsou od ní izolováni tolik jako Dannyho spolek. Je zřejmé, že pro obě komunity je pocit svobody důležitý, ovšem v *Pláni Tortilla* se tato touha pravděpodobně projevuje silněji, což má za následek dobrovolné vyřazení z okolního světa.

---

⁴⁷ Hilský, cit. dílo, s. 203-204.

Hrdinové *Pláně Tortilla* jsou v podstatě uzavřeni ve společnosti své komunity. Až na dobu, kdy se Danny s přáteli účastnili války, obývá Danny se svými přáteli stále stejné místo. Paisanové necestují, ani nemají kontakt s jinými lidmi než z Monterey. V příběhu se jen zřídka objevují lidé, které by Danny či jeho přátelé neznali. Za povšimnutí dále stojí Steinbeckovo omezení se na určitou skupinu postav. V díle *Pláň Tortilla* jsou hrdiny především muži, a to středního věku, starší osoby se v příběhu prakticky neobjevují. Zřídka zde také figurují děti, výjimku tvoří pouze případ dětí Teresiny Cortézové a dále kaprálova syna. Postavy žen jsou v novele rovněž méně časté v porovnání s postavami mužů. To však již neplatí v případě novely *Na plechárně*, kde autor zobrazuje širší vrstvu obyvatel. Jednak zde pozornost není soustředěna pouze na daný spolek přátel, ale autor se zabývá i dalšími hrdiny, jako například postavou doktora, obchodníka Li Čonga, paní Dorou a jejími děvčaty, či malířem Henrim. Jinými slovy: Steinbeck se zde neomezuje jen na jednu skupinu, ale sleduje osudy více obyvatel. Společenství uličky *Na plechárně* je rozmanitější i z toho důvodu, že „*rybáři a zaměstnanci konzerváren jsou i Italové, Portugalci, Japonci a několik z nich je také čínské národnosti.*“⁴⁸ Proto se Mack a jeho mládenci mohou setkat s čínským obchodníkem Li Čongem, či záhadným Číňanem. I zastoupení žen je v této novele silnější. Komunita *Na plechárně* je zkrátka různorodější nežli komunita *Pláně Tortilla*. Na rozdíl od Dannyho a jeho přátel mají navíc Mack a jeho mládenci kontakt i s jinými postavami; například se seznámí s kapitánem, zmínit můžeme i doktorova přítele Richarda Frosta.

Co se týče role žen, jejich postavení je v obou dílech velmi podobné. Pro muže v obou komunitách jsou ženy spíše přítěží, omezením svobody, a manželství se proto vyhýbají. Jednoduše řečeno, pokud by nebylo chvilkového povyražení, kterého se ve společnosti žen mohou Danny, Mack a jejich přátelé dočkat, raději by se bez žen obešli a nezpůsobovali si tak problémy, které ze vztahů se ženami plynou. Je ovšem pravda, že v díle *Na plechárně* se objevuje více ženských postav, především kvůli paní Doře a dívkám z jejího podniku, ovšem ani tak není radno se s nimi přehnaně družít.

Děj obou novel se odehrává v meziválečném období, můžeme si povšimnout vlivu hospodářské krize, ale i Steinbeckovy kritiky materialismu, komercialismu, či konzumní společnosti. Mimo *Pláň Tortillu* je Monterey ústředním místem také v dalších Steinbeckových novelách, a sice *Na Plechárně* a *Sladký čtvrtek*. Tyto tři novely bývají

---

⁴⁸ „The fishermen and cannery workers are Italian, Portuguese, Japanese, a few Chinese“ Murray Davis, cit. dílo, s. 19. Přeložila T. Antošová.

považovány za volnou trilogii. S tímto názorem lze souhlasit do té míry, že se příběhy sice odehrávají na stejném místě a ve stejném období, složení obou komunit je rovněž velmi podobné. U postav v obou novelách můžeme najít obdobné vlastnosti, například ochota pomáhat blízkým, vypočítavost, ale i motivy jako ospravedlňování zločinu, či následek za špatný čin. Ovšem smrtí Dannyho v *Pláni Tortille* se v podstatě vylučuje jakékoliv pokračování vzhledem k tomu, že byl hlavním členem spolku, a jak je v závěru příběhu vidět, ostatní přátelé se po jeho pohřbu rozejdou každý svou cestou, nechají shořet i jeho druhý dům, takže je dále nic nepojí a přátelství již pro ně není pouto. Přesto jsou Danny a jeho přátelé i Mack s mládenci „oslavou lidí, kteří se nedali chytit do pasti konformity a hledají, třeba ne vždy snadno, přijatelnější životní alternativu. Jejich příběhy vyprávějí o veliké lásce k životu, o veliké radosti z přátelství i o velikém smutku z toho, když se rozpadá.“⁴⁹

„Novela Na plechárně se v mnohém blíží knize Pláň Tortilla. Její děj se odehrává ve stejném prostředí, Steinbeck v ní opět líčí uzavřené, od ostatní společnosti oddělené společenství: Mack a jeho mládenci jsou stejní hříšní svatí a svatí hříšníci jako Danny a jeho přátelé, vyznávají tutéž filozofii života. Přes všechny podobnosti s Plání Tortillou se však novelka Na plechárně liší svým zabarvením a konečným vyzněním.“⁵⁰ Proč ale v případě novely *Pláň Tortilla* zvolil autor nešťastný konec, zatímco děj *Na plechárně* končí podstatně lépe? Je možné, že pád Dannyho osobnosti, který si lze vysvětlit jako jeho zešilení, a následná smrt slouží Steinbeckovi jako paralela s příběhem *Rytířů Kulatého stolu*. Lze dokonce tvrdit, že takový konec novely přirozeně nezapadá do rámce, ve kterém se celý příběh nese. Dannyho splín, především pak tragický konec jeho života, by pravděpodobně předešlé události zapříčinily jen stěží. Nešťastný konec si můžeme vykládat i následujícím způsobem: po tom, co Danny a jeho přátelé ušetřili na svícen, který představoval jejich poslání, nemají další cíl, který by společným úsilím zdolávali. Toto hledisko ale pravděpodobně nelze považovat za zcela správné, vezmeme-li v úvahu, že před Pirátem a jeho svícem Dannyho a jeho přátelé nic podobného nepojilo, a přesto si žili spokojeně. Ve třetím možném vysvětlení lze spatřovat morální ponaučení. Dannyho tragický konec by mohl být důsledkem jeho hříšného počínání. Provinil se vůči svým přátelům i hodnotám, které původně sám zastával. Utekl od přátel, kteří už pro něj nebyli vším, a sobecky před nimi upřednostnil vlastní blaho. Byl jim také pramálo vděčný, když se mu snažili pomoci. Za jeho jednání Dannyho stihne trest, v důsledku čehož se spolek

⁴⁹ Hilský, cit. dílo, s. 204.

⁵⁰ Tamtéž, s. 203.

rozpadne, přátelství je odsouzeno k zániku, jenž je nevyhnutelný tak, jako východ a západ slunce nad Monterey a utopie věčného přátelství se rozplyne.

Závěr

Novela se odehrává převážně v uličce zvané Na plechárně. Jelikož se toto místo nachází v blízkosti kalifornského pobřeží a továren na zpracování ryb, je centrem rybářského průmyslu. Uličku Na plechárně obývá komunita převážně chudých a nemajetných lidí, ale i přesto si toto společenství žije vcelku šťastně a spokojeně. Obyvatelstvo je tvořeno různými pobudy, tuláky, prostitutkami, ale i bizarním umělcem, čínským obchodníkem a samotářským biologem. Hrdinové novely jsou však dobrosrdeční lidé, kteří se často snaží pomoci ostatním.

Mack a jeho chlapci považují za nejdůležitější hodnoty v životě svobodu a přátelství. Této filozofii také podřizují své životy. Mack a mládenci ovšem rovněž dbají o to, aby byli spokojeni i lidé, na kterých jim záleží, a tak se často starají i o blaho ostatních obyvatel uličky Na plechárně. Hlavní děj tedy spočívá v tom, že se Mack a jeho mládenci touží odvděčit doktorovi a upínají se tak k myšlence, že je nutné pro doktora uspořádat večírek. První pokus však skončí fiaskem, zklamáním důvěry doktora a zavržením Mackova spolku, tedy přesným opakem zamýšleného. Na vině je alkohol a nezodpovědnost Macka i jeho přátel. Nakonec je jim však odpuštěno. Ve snaze získat zpět doktorovu přízeň se hlavní hrdinové rozhodnou uspořádat novou oslavu. Ta se jim na druhý pokus vydaří a Mackův spolek se opět stane oblíbený. Příprav i samotné oslavy se účastní téměř všichni obyvatelé Plechárny, kteří oslavu rovněž považují za vydařenou. Oslava tedy potěší nejen doktora, ale také utuží vztahy mezi obyvateli.

Vedle hlavního děje však v příběhu figurují ještě tzv. vedlejší zápletky, které dávají novele vážnější nádech, jelikož se většinou jedná o tragicky laděné příběhy. Prostřednictvím těchto vedlejších zápletek autor kritizuje tehdejší americkou materiálně zaměřenou společnost a staví se proti konvencím a hodnotám v té době vyznávaných. Přestože je novela střídavě nostalgická, sentimentální a melancholická, autor se snaží udržet optimistický náhled navzdory pocitům, jaké v něm vyvolává soudobá komerční společnost.

Autor zasadil příběh do sluncem zalitého jihokalifornského městečka Monterey, kde hrdinové poklidně žijí jen málo zasaženi moderní dobou, čímž jsou oproštěni od okolní společnosti, která by na jejich svobodu mohla mít špatný vliv. Důležitou roli v příběhu sehrává fakt, že autor své hrdiny nezobrazuje jako zavrženíhodné tuláky, ale naopak obdivuje jejich svobodný život. Jejich chování přímo nekritizuje, ale spíše oslavuje,

třebaže se jedná o hrdiny izolované od zbytku americké civilizace. Srdce čtenáře si však hrdinové získají upřímností a ochotou pomáhat, a to i ženám, které obyčejně vnímají s určitým despektem.

Je jasné, že občas nepřilíš čestnému chování Macka a jeho mládenců by se nepochybně dalo ledacos vytknout. Steinbeck však svoji kritiku vyjadřuje nepřímou, pomocí ironizace, a proto tato kritika působí spíše úsměvně, nežli negativně. Celkově autor s hrdiny sympatizuje, a tak přestupky a prohřešky Macka a jeho mládenců nevnímáme jako zločiny. Naopak máme spíše pocit, že jsou konány vždy s určitým ospravedlněním, pro něčí dobro.

Na závěr lze říci, že v novele se střídají vtípné příhody hlavních hrdinů, melancholické úvahy samotářského biologa a tragické vedlejší zápletky. Vše je navíc doplněno reálnými popisy prostředí, které lze místy označit za nostalgické či sentimentální. Autor prostřednictvím chlapců z Grandleharney a ostatních obyvatel uličky Na plechárně poukazuje na negativní rysy společnosti. Z příběhu bychom si mohli vzít ponaučení, že je třeba považovat si prostých věcí, kterým v naší společnosti běžně nepřikládáme význam. Tím, že autor klade důraz na spolek přátel, možná také zastává myšlenku, že v jednotě je síla; lidé by měli držet při sobě a vzájemně si vycházet vstříc.

Resumé

Cannery Row is a book about unordinary good-hearted vagabonds who dwell a hut called the Palace Flophouse and Grill in Monterey. The inhabitants of the community of Cannery Row are mostly bums, prostitutes, as well as a wise marine biologist, a Chinese merchant or a bizarre artist. They all reside a neighborhood of fishing industry, canneries, but also a research institute called Western Biological Laboratories. The group of main characters is called Mack and the boys and all of the friends appreciate such values as freedom, friendship and independence. That is why the friends cherish unconventional life without almost any material possessions, life aside American consumer society, life in company of dear friends and whiskey, in the sunny surroundings of South California. By means of describing the various events Mack and the boys come through, the author thus give us an idea of the main characters' life philosophy.

The main plot consists in Mack and the boys' effort to hold a party for doctor to whom they try to reward. Their attempt however ends up disastrously. Doctor is disappointed and so are the boys. Mutual trust is broken. After all, Mack's group is forgiven and the boys decide to prepare another party to regain doctor's favor. Besides that the novel comprises also vignettes that provide more serious overlook, since these side stories are often tragic. The vignettes also contribute to the author's criticism of the conventions and useless values of commercial society.

The important fact is that the author does not directly criticize the protagonists. Once he wants to show some objections to their behavior, he uses irony, which all produces rather comic situations. Overall, Steinbeck sympathizes with the main characters, although they are a mere band of lazy fellows. Steinbeck however sees them as heroes whose freedom and unconventional life, aside from the commercialized society and beautiful surroundings, is admirable. Furthermore, the author prizes characters' sincerity, kindness and willingness to help others. Mack and his friends do not let the American consumer society interfere and dominate over their lives, since it might have negative impact on their free lives. Instead, the boys from the Palace value their friends as well as freedom, that is assured by their poverty.

Through the community of Cannery Row the author criticizes the society of that time and tries to point at the importance of noticing ordinary things in life and not overlooking trivialities. Despite the plot deals with such negative aspects as poverty or

alcoholism, the novel is often humorous because of comic situations caused mainly by funny acting of the protagonists. However, the story is also melancholic in places, not to mention author's nostalgia and sentimentalism. Nevertheless it ends up on an optimistic note.

Bibliografie

Primární zdroje

Steinbeck, John. *Pláň Tortilla - Na plechárně*. Praha : Odeon, 1979.

Sekundární zdroje

Levant, Howard. *The Novels of John Steinbeck : A Critical Study*. Columbia : University of Missouri Press, 1979.

Murray Davis, Robert. *Steinbeck : a collection of critical essays*. Englewood Cliffs : Prentice-Hall, 1972.

Champney, Freeman. *John Steinbeck, Californian*. Englewood Cliffs : Prentice-Hall, 1972.

Midžić, Zlatana. *Otázka dobra a zla v díle Johna Steinbecka*. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2005.

Hilský, Martin. *Kalifornský dvojkonzert Johna Steinbecka, Od Poea k postmodernismu: Proměny americké prózy*. Praha : Odeon, 1993.

Hornát, Jaroslav. *Pětatřicet let tvorby Johna Steinbecka, Od Poea k postmodernismu: Proměny americké prózy*. Praha : Odeon, 1993.

Procházka, Martin. *Lectures on American Literature*. Praha : Karolinum, 2002.

Steinbeck, John. *Na východ od ráje*. Praha : Melantrich, 1992.

UK essays [online]. [cit. 2012-02-20]. Dostupné z:

<<http://www.ukessays.com/essays/arts/john-steinbeck-analysis-loneliness-uncovered.php>>.

“Tortilla Flat: Major Themes” at The Martha Heasley Cox Centre for Steinbeck Studies at San José State University [online]. [cit. 2012-02-20]. Dostupné z:

<http://as.sjsu.edu/steinbeck/teaching_steinbeck/index.jsp?val=teaching_tortilla_flat_major_themes>.

Novel Guide [online]. [cit. 2012-12-20]. Dostupné z:
<<http://www.novelguide.com/TortillaFlat/characterprofiles.html>>.

Henderson, Schuyler W. New York University. Literature, Arts, and Medicine Database. [online].
[cit. 2012-12-20]. Dostupné z:
<<http://litmed.med.nyu.edu/Annotation?action=view&annid=12350>>.

Pink Monkey [online]. [cit. 2012-12-20]. Dostupné z:
<<http://www.pinkmonkey.com/booknotes/monkeynotes/pmTortillaFlat02.asp>>.

Enotes [online]. [cit. 2012-12-20]. Dostupné z:
<<http://www.enotes.com/tortilla-flat-salem/tortilla-flat-9820000262>>.